

Κυρίου καὶ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ, ἀκόμη δὲ καὶ τῶν πλεον ταπεινοτέρων ἐξ αὐτοῦ. Πάντες γνωρίζομεν πῶς ἡ φιλοδοξία ἐπέφερε τὴν πτώσιν τοῦ Σατανᾶ—ἐκ τῆς εὐνοίας καὶ ὑπηρεσίας τοῦ Θεοῦ, εἰς τὴν θέσιν τοῦ ἐχθροῦ τοῦ Δημιουργοῦ του, καὶ εἰς τὸ σημεῖον ἐκεῖνο ὥστε νὰ ἀποβῇ ἐχθρὸς πάντων τῶν δικαίων αὐτοῦ νόμων. Παρομοίως δὲ καὶ πάντες ὅσοι ἀκολουθοῦσι τὴν πορείαν ἐκεῖνου ὅστις ἔλεγεν, «Θέλω ἀναβῇ ὑπεράνω τῶν ἄστρων τοῦ Θεοῦ (θέλω θέσῃ ἑμαυτὸν ὑπεράνω τῶν ἄλλων υἱῶν τοῦ Θεοῦ) θέλω εἰσθαι ὅμοιος τοῦ ὑψίστου—(κυβερνήτης μεταξὺ αὐτῶν, σφετεριστῆς τῆς Θείας ἐξουσίας, ἀνευ Θεοῦ πρὸς τοῦτο διορισμοῦ, καὶ ἐναντίον τῶν Θείων κανονισμῶν)» πρέπει νὰ εἶναι βέβαιοι ὅτι θὰ ὑποστῶσι τὴν θεῖαν ἀποδοκιμασίαν, καὶ τὴν ἀνάλογον ἀπὸ τοῦ Κυρίου ἀποξένωσιν. Ἡ δὲ ἐπίδρασις τῶν τοιούτων, καθὼς εἶναι ἡ τοῦ Σατανᾶ, βεβαίως θὰ ἀποβῇ ὀλεθρία. Καθὼς δὲ ὁ Σατανᾶς εἶναι ἐπικίνδυνος διδάσκαλος, τοιοῦτοτρόπως εἶναι ἐπικίνδυνοι διδάσκαλοι καὶ πάντες ὅσοι ἔχουσι τὸ πνεῦμα αὐτοῦ, καὶ πρέπει νὰ εἴμεθα βέβαιοι ὅτι οὗτοι ὀδηγοῦσι πρὸς τὸ σκότος ἀντὶ τοῦ φωτός, διότι δὲν εὐρίσκονται εἰς τὴν κατάλληλον στάσιν ὅπως δεχθῶσι τὸ φῶς καὶ χρησιμοποιηθῶσιν ὡς ἄγωγοὶ τούτου πρὸς τοὺς ἄλλους.

Ὅσάκις λοιπὸν ἀδελφός τις νομίζει, ὅτι προσεκλήθη νὰ κηρύξῃ δημοσίως, ἐνῶ οὐδεμία θύρα εὐκαιρίας ἠνοίχθη εἰς αὐτόν, κατὰ τὸν ὠρισμένον τρόπον—ἐὰν κλίνη ὅπως ἐπιβληθῇ ἐπὶ τῆς ἐκκλησίας, ἀνευ τῆς ὁμοφώνου αὐτῆς σχεδὸν αἰτήσεως—ἢ ἐὰν ἐξελέγη εἰς τὴν θέσιν διακόνου ἢ πρεσβυτέρου καὶ ζητεῖ νὰ κατέχῃ τὴν θέσιν, θεωρῶν τοῦτο ὡς δικαίωμα του, ἀνευ κανονικῆς ψηφοφορίας τῆς ἐκκλησίας, ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρόν, ζητούσης ὅπως ἐξακολουθήσῃ τὴν ὑπηρεσίαν αὐτοῦ, τότε δυνάμεθα νὰ γνωρίζωμεν, εἴτε ὅτι ὁ ἀδελφὸς δὲν ἔδωκε προσοχὴν εἰς τοὺς κανονισμούς τῆς περιπτώσεως ταύτης, εἴτε ὅτι κατέχει τὸ πονηρὸν ἐγωϊστικὸν πνεῦμα, ὅπερ καθιστᾷ αὐτὸν ἀκατάλληλον δι' οἵανδήποτε ὑπηρεσίαν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ. Εἰς ἑκατέραν δὲ τῶν περιπτώσεων τούτων, ἡ μόνη κατάλληλος πορεία εἶναι, ὅπως γείνη μεταλλαγή τις εἰς τὴν πρώτην κατάλληλον περίστασιν, καθ' ἣν θὰ γείνωσιν ἐκλογαί· καθὼς δὲ ἔχομεν δώση ὀδηγίας τινάς, ἡ πρώτη Κυριακὴ τοῦ ἔτους, ἢ τοῦ τετάρτου τοῦ ἔτους, θὰ ἦτο ὁ καταλληλότερος καιρὸς, ὡς εὐκόλως ἐνθυμούμενος.

«ΝΟΥΘΕΤΕΙΤΕ ΤΟΥΣ ΑΤΑΚΤΟΥΣ».

«Παρακαλοῦμεν δὲ ὑμᾶς ἀδελφοί, νοῦθετεῖτε τοὺς ἀτάκτους, παραμυνθεῖσθε τοὺς ὀλιγοψύχους, ἀντέχεσθε τῶν ἀσθενῶν, μακροθυμεῖτε πρὸς πάντας. Ὁρᾶτε μὴ τις κακὸν ἀντὶ κακοῦ ἀποδῶ, ἀλλὰ πάντοτε τὸ ἀγαθὸν διώκετε, καὶ εἰς ἀλλήλους καὶ

εἰς πάντας». — Α' Θεδ. ε' 14,15.

Ἡ προτροπὴ αὕτη δὲν ἀπευθύνεται εἰς τοὺς πρεσβυτέρους, ἀλλὰ πρὸς ὁλόκληρον τὴν ἐκκλησίαν, συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν πρεσβυτέρων. Ἡ προτροπὴ αὕτη προκύπτει ἐκ τοῦ γεγονότος, ὅτι καίτοι ὁλόκληρος ἡ ἐκκλησία, ὡς νέα κτίσις τοῦ Θεοῦ, ἔχει τελείαν στάσιν ἐνώπιον αὐτοῦ, ὡς νέα κτίσματα ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἐν τούτοις ἕκαστος ἐξ αὐτῶν καὶ πάντες, ἔχουσι τὰς ἀτελείας αὐτῶν κατὰ σάρκα. Δεικνύει δὲ ἀκόμη περαιτέρω, ἐκείνο τὸ ὁποῖον πάντες ἀναγνωρίζομεν, δηλαδή, ὅτι ὑπάρχουσι διαφοραὶ εἰς τοὺς βαθμούς καὶ εἰς τὰ εἶδη τῶν σαρκικῶν ἡμῶν ἀτελειῶν· ἐὰν δὲ εἰς τὰ τέκνα ἐπιγείου τινὸς οἰκογενείας αἱ διάφοροι διαθέσεις ἀπαιτοῦσι διαφόρους συμπεριφοράς ἐκ μέρους τῶν γονέων, πολλῶ μᾶλλον εἰς τὴν οἰκογένειαν τοῦ Θεοῦ, διότι ἐνταῦθα ὑπάρχουσι τόσον μεγάλαι διαφοραὶ διαθέσεων, ὥστε νὰ ἀπαιτῇται προσεκτικὴ μέριμνα καὶ προσοχὴ τοῦ ἐνὸς πρὸς τὸν ἄλλον. Τὸ νὰ παρατηρῶμεν ὅμως τὰς ἀτελείας ἀλλήλων, ὑπὸ τὴν ἔννοιαν τῆς ἐπικρίσεως, θὰ ἦτο τὸ αὐτό, ὡς ἐὰν ἐπιφέρωμεν μεγάλην ζημίαν εἰς ἡμᾶς αὐτούς, διότι καλλιεργοῦμεν εἰς τὰς καρδίας ἡμῶν, τὴν πρὸς εὕρεσιν σφαλμάτων διάθεσιν καὶ εἴμεθα λίαν ἄγρυπνοι διὰ τὰς ἀδυναμίας καὶ ἀτελείας τῶν ἄλλων, ἐνῶ ἡμεῖς ἴσως, καὶ κατὰ τὴν αὐτὴν ἀναλογίαν εἴμεθα διατεθειμένοι νὰ τυφλώττωμεν διὰ τὰ ἴδια ἡμῶν ἐλαττώματα. Τοιαύτη ἐπίκρισις, ἔλεγχος, εἶναι ἐξ ὁλοκλήρου ξένος πρὸς τὸ πνεῦμα καὶ τὴν πρόθεσιν τῆς προτροπῆς τοῦ Ἀποστόλου.

Ἐκεῖνοι πρὸς τοὺς ὁποίους οὗτος ἀπευθύνεται, εἶναι οἱ ἀποκηθέντες ἐκ τοῦ πνεύματος τῆς ἀληθείας, τοῦ πνεύματος τῆς ἀγιότητος, τοῦ πνεύματος τῆς ταπεινοφροσύνης, τοῦ πνεύματος τῆς ἀγάπης. Ἐκεῖνοι οἵτινες τοιοῦτοτρόπως αὐξάνουσιν εἰς τὰς χάριτας τοῦ πνεύματος, θὰ φοβηθῶσι, καὶ θὰ ἐπακρίνωσι τὰ ἴδια ἐαυτῶν ἐλαττώματα, ἐνῶ συγχρόνως ἢ πρὸς τοὺς ἄλλους ἀγάπη των θὰ καθοδηγήσῃ αὐτοὺς ὅπως κάμωσιν ὅσον τὸ δυνατόν περισσοτέρας διανοητικὰς παραχωρήσεις καὶ δικαιολογίας ὑπὲρ αὐτῶν. Ἀλλ' ἐνῶ τὸ πνεῦμα τοῦτο τῆς ἀγάπης καταλλήλως συγχωρεῖ τὰς παραβάσεις καὶ τὰς ἀδυναμίας τῶν ἀδελφῶν, ἐν τούτοις, τὸ πνεῦμα τοῦτο πρέπει νὰ εἶναι ἄγρυπνον, ὅπως ἀγαθοποιῇ τούτους — ὅχι διὰ διαπληκτισμόν, ἐρίδων, λογομαχιῶν, ἐπιπλήξεων, ἀνευρίσκοντες σφάλματα καὶ συκοφαντοῦντες ἀλλήλους, ἀλλὰ κατὰ τρόπον τὸν ὁποῖον θὰ ἐπεδοκίμαζεν ἡ ἀγάπη, ὁ χρυσοῦς κανὼν. Μετ' εὐγενείας, πραότητος, μακροθυμίας, καὶ ὑπομονῆς τὸ πνεῦμα τοῦτο δέον νὰ ζητῇ ὅπως κάμνῃ παραχωρήσεις διὰ τὰς ἀδυναμίας ἀλλήλων, καὶ συγχρόνως νὰ ὑποβοηθῶσιν ἀλλήλους ὅπως ἐλευθερωθῶσιν ἐξ αὐτῶν, ἐνθυμούμενοι ἐπίσης τὰς παντὸς εἶδους ἰδίας ἐαυτῶν ἀδυναμίας.

Οἱ ἄτακτοι δὲν πρέπει νὰ παρηγορῶνται, καὶ νὰ ὑποστηρί-

ζωνται καὶ νὰ ἐνθαρρύνωνται ἐν τῇ πονηρᾷ αὐτῶν ὁδῷ, ἀλλ' ἐν χρησιμότητι, ἐν ἀγάπῃ, πρέπει νὰ νοουθετῶνται, καὶ νὰ μανθάνωσιν ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι Θεὸς τάξεως, καὶ ὅτι καθόσον αὐξάνομεν κατὰ τὴν ὁμοιότητα καὶ εὐννοίαν αὐτοῦ, καὶ χάριν, πρέπει νὰ τηρῶμεν τοὺς νόμους τῆς τάξεως. Οὗτοι πρέπει νὰ μανθάνωσιν, ὅτι οὐδὲν ἄλλο εὐρίσκεται μακρὰν τῶν θείων διατάξεων, ὅσον ἡ ἀναρχία· καὶ ὅτι ἀφ' οὗ καὶ αὐτοὶ οἱ κοσμικοὶ ἄνθρωποι ἀναγνωρίζουσι, τὴν ἀρχήν, ὅτι τὸ χεῖριστον εἶδος τῆς κυβερνήσεως, τὸ ὁποῖον δύναται τις νὰ φαντασθῇ εἶναι προτιμώτερον τῆς ἀναρχίας, πολλῷ μᾶλλον ὁ λαὸς τοῦ Θεοῦ, ὅστις ἔλαβε τὸ πνεῦμα τοῦ σωφρονισμοῦ, τὸ ἅγιον πνεῦμα πρέπει νὰ ἀναγνωρίῃ τὴν ἰδίαν ταύτην ἀρχήν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ. Ὁ δὲ Ἀπόστολος προτρέπει ἡμᾶς νὰ ὑποτασσώμεθα εἰς ἀλλήλους, χάριν τῶν γενικῶν συμφερόντων τῆς ἀληθείας τοῦ Κυρίου. Ἐὰν πάντες εἴμεθα τέλειοι, καὶ ἡ περὶ τοῦ θελήματος τοῦ Κυρίου κρίσις ἡμῶν τελεία, πάντες θὰ ἐσκεπτώμεθα ἀκριβῶς τὸ ἴδιον—καὶ δὲν θὰ ὑπῆρχεν ἰδιαιτέρα ἀνάγκη νὰ ὑποτασσώμεθα εἰς ἀλλήλους· ἀλλ' ἐπειδὴ αἱ κρίσεις ἡμῶν διαφέρουσιν, εἶναι ἀνάγκη ὅπως ὁ εἰς λαμβάνει ὑπ' ὄψιν αὐτοῦ τὸν ἄλλον, ὥς καὶ τὰς ἀπόψεις τῶν παρατηρήσεων καὶ τῶν κρίσεων τῶν ἄλλων, καὶ ὅπως ἕκαστος ζητῇ νὰ ὑποχωρῇ κατὰ τι, πρὸς τὸ συμφέρον τῆς γενικῆς εἰρήνης — ναί, νὰ παραχωρῇ τὰ πάντα, πρὸς τὸν σκοπὸν ἵνα διατηρῇ τὴν ἐνότητα τοῦ πνεύματος διὰ τῶν δεσμῶν τῆς εἰρήνης ἐν τῷ σώματι τοῦ Χριστοῦ, ἐκτὸς ἔνθα αἱ ἀρχαὶ παραβιάζονται ὑπὸ τοιαύτης τινός πορείας.

Οἱ ἄτακτοι, δὲν πρέπει ἴσως νὰ θεωρῶνται καθολοκληρίαν ὥς ὑπεύθυνοι τῆς καταστάσεώς των. Πολλοὶ ἄνθρωποι, ἐγεννήθησαν ἄτακτοι, καὶ τείνουσιν ὅπως εἶναι ἐπίσης ἄτακτοι, καὶ εἰς τὴν ἐνδυμνασίαν αὐτῶν, καὶ εἰς πάσας τὰς ὑποθέσεις τῆς ζωῆς. Ἡ ἀταξία ἐπομένως εἶναι μέρος τῆς ἀδυναμίας αὐτῶν, περὶ τῆς ὁποίας πρέπει νὰ σκεπτώμεθα συμπαθητικῶς, εὐγενῶς, ἀλλὰ ἡ ὁποία ἐν τούτοις δὲν πρέπει νὰ ἐπιτραπῇ ὅπως ἐπιφέρει ζημίας εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ, παρεμποδίσῃ τὴν χρησιμότητα αὐτῆς, καὶ παρακωλύσῃ τὴν συνεργασίαν αὐτῆς ἐν τῇ μελέτῃ καὶ τῇ ὑπηρεσίᾳ τῆς ἀληθείας. Δὲν εἶναι θέλημᾶ Θεοῦ ὅπως ὁ λαὸς αὐτοῦ ἔχῃ τὴν πρᾶότητα ἐκείνην, ἥτις καταντᾷ ἀδυναμία ἐν τῇ πρὸς τοὺς ἀτάκτους συμπεριφορᾷ αὐτῶν. Εὐγενῶς καὶ μετ' ἀγάπης, ἀλλὰ καὶ ἐντόνως πρέπει οὗτοι νὰ δεικνύωσιν, ὅτι καθὼς ἡ τάξις εἶναι ὁ πρῶτος νόμος ἐν τῷ οὐρανῷ, οὕτως πρέπει νὰ ἐκτιμᾶται αὕτη καὶ μεταξὺ ἐκείνων οἵτινες ἔχουσιν οὐρανίους διανοίας· θὰ ἦτο δὲ ἐφάμαρτον διὰ τὴν συνάθροισιν, εἰάν ἐπέτρεπεν εἰς δύο ἢ περισσότερα μέλη αὐτῆς νὰ παραβιάσωσι τὰς Θείας διατάξεις, ὥς αὗται ἐκτίθενται ἐν τῷ λόγῳ τοῦ Θεοῦ, καὶ ὥς αὗται γενικῶς κατανοοῦνται ὑπὸ τῆς συναθροίσεως, ἥς ἀποτε-

λεῖ καὶ οὗτος μέλος.

Η ΝΟΥΘΕΣΙΑ, ΟΥΧΙ ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΑΤΑΞΙΣ

Θὰ ἦτο μέγα σφάλμα ἐν τούτοις τὸ νὰ ὑποθέσωμεν, ὅτι ὁ Ἀπόστολος μεταχειριζόμενος τὴν γενικὴν ταύτην γλῶσσαν πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν, ἡγνώνει, ὅτι ἕκαστον ἄτομον τῆς Ἐκκλησίας εἶναι ἱκανόν νὰ κάμνη τοιαύτας νουθεσίας. Τὸ νουθετεῖν σοφῶς, ἐπιβοηθητικῶς εἶναι λίαν λεπτὴ ὑπόθεσις πραγματικῶς, καὶ ἀξιωματικῶς ὀλίγοι γατέχουσι τὸ πρὸς τοῦτο τάλαντον. Ἡ ἐκλογὴ τῶν πρεσβυτέρων ἐκ μέρους τῶν συναθροίσεων, ἐννοεῖται ὡς σημαίνουσα τὴν ἐκλογὴν ἐκείνων ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν μελῶν, ἅτινα κατέχουσι τὸ μέγιστον μέτρον τῆς πνευματικῆς ἀναπτύξεως, ἐν συνδυασμῷ μετὰ τῶν φυσικῶν ιδιοτήτων, ὅπως ὦσιν ἀντιπρόσωποι τῆς συναθροίσεως, ὅχι μόνον σχετικῶς πρὸς τὴν διεύθυνσιν τῶν συναθροίσεων, κλπ. ἀλλ' ἐπίσης ἵνα τηρῶσι τὴν τάξιν εἰς τὰς συναθροίσεις, καὶ εἰς τὸ νὰ νουθετῶσι τοὺς ἀτάκτους σοφῶς, εὐγενῶς καὶ ἐντόνως. Ὅτι δὲ τοιαύτη ἦτο ἡ ἰδέα τοῦ Ἀποστόλου, σαφῶς καταφαίνεται τοῦτο ἐν τοῖς δύο προηγουμέναις στίχοις, ἔνθα λέγει·

«Ἐρωτῶμεν δὲ ὑμᾶς ἀδελφοί, εἰδέναι τοὺς κοπιῶντας ἐν ὑμῖν, καὶ προΐσταμένους ὑμῶν ἐν Κυρίῳ, καὶ νουθετοῦντας ὑμᾶς, καὶ ἡγεῖσθαι αὐτοὺς ὑπερεκπερισσοῦ ἐν ἀγάπῃ, διὰ τὸ ἔργον αὐτῶν. Εἰρηνεύετε ἐν ἑαυτοῖς». — Α' Θεσσαλ. ε' 12,13.

Ἐὰν ἡ Θεία σοφία, κααλλήλως ἀνεζητήθη ἐν τῇ ἐκλογῇ τῶν πρεσβυτέρων τῆς συναθροίσεως, ἔπεται ὅτι οἱ οὕτως ἐκλεγέντες μεγάλως ἐξετιμῶντο· καὶ ἐπειδὴ νεόφυτοι δὲν πρέπει νὰ ἐκλέγωνται, ἔπεται ὅτι, οὗτοι ἐξετιμῶντο καὶ ἐξελέγησαν διὰ τὸ ἔργον αὐτῶν, διότι οἱ ἀδελφοί κατενόησαν, ὅτι οὗτοι κατεῖχον μέγα μέτρον τοῦ ἁγίου πνεύματος τῆς ἀγάπης, σοφίας, καὶ πρᾶότητος, ἐκτὸς τῶν φυσικῶν χαρισμάτων καὶ ιδιοτήτων διὰ τὴν ὑπηρεσίαν ταύτην. Τὸ δὲ «Εἰρηνεύετε ἐν ἑαυτοῖς», καθὼς προτρέπει ὁ Ἀπόστολος, σημαίνει ἀφ' οὗ ἐξέλεξαν τοὺς πρεσβυτέρους τούτους, ὅπως ὦσιν ἀντιπρόσωποι τῆς συναθροίσεως, τὸ σῶμα ἐν γένει πρέπει νὰ ἀναμμένη ἐξ αὐτῶν, ὅπως ἐκπληρῶσι τὴν ὑπηρεσίαν, δι' ἣν ἐξελέγησαν, καὶ ὅτι ἕκαστος δὲν πρέπει νὰ προσπαθῇ ὅπως ἀναλαμβάνη νὰ γίνηται ἐλεγκτής, ἢ σύμβουλος, κλπ. Εἶναι δὲ ἀληθές, καθὼς ἔχομεν ἤδη παρατηρήσῃ, ὅτι ὁ λαὸς τοῦ Κυρίου, δὲν πρέπει νὰ κρίνωσιν ἀλλήλους προσωπικῶς, καὶ ὅτι μόνον ἡ συνάθροισις ὡς ἐν ὅλῳ, δύναται νὰ ἀποκλείσῃ τινὰ ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ αὐτῆς ἀπὸ τῆς ἐπικοινωνίας καὶ τῶν προνομίων τῆς συναθροίσεως, Καὶ τοῦτο δὲ δύναται νὰ συμβῇ, καθὼς εἶδομεν, μόνον ἀφ' οὗ ληφθῶσι τὰ διάφορα διαβήματα τοῦ πλέον μυστικωτέρου εἴδους—ἀφ' οὗ δηλαδὴ πᾶσαι αἱ προσπάθειαι πρὸς ἐπανόρθωσιν ἀπεδείχθησαν

ἀνωφελεῖς, καὶ τὰ συμφέροντα τῆς ἐκκλησίας ἐν γένει σοβαρῶς ἐπαπειλοῦνται ὑπὸ τῆς κακῆς διαγωγῆς τοῦ ἀδικήσαντος. Ἐν τῷ ἐνώπιον ὅμως ἡμῶν χωρίῳ, ὃ Ἀπόστολος προτρέπει, ὅπως ἡ συνάθροισις «γινωρίζῃ» — δηλαδή ἀναγινωρίζῃ ἐκείνους τοὺς ὁποίους οὗτοι ἐξέλεξαν ὡς ἀντιπροσώπους των, καὶ ὅπως ἀναμνήνῃ ἐξ αὐτῶν, ἵνα οὗτοι φρουρῶσι τὰ συμφέροντα τῆς Ἐκκλησίας, καὶ νὰ ἐκτελῶσι τὴν νοθεσίαν τῶν ἀτάκτων, μέχρις ἐκείνου τοῦ σημείου, ἔνθα ἡ ὑπόθεσις θὰ ἦτο τόσον σοβαρά, ὥστε νὰ προσαχθῇ ἐνώπιον τῆς ἐκκλησίας ὡς δικαστηρίου.

ΟΙ ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΕΛΕΓΧΟΙ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΣΠΑΝΙΟΙ.

Ἡ νοθεσία αὕτη, εἰς τινὰς περιστάσεις πιθανόν νὰ ὑπάρξῃ ἀνάγκη ὅπως γίνηται δημοσίᾳ ἐνώπιον τῆς συναθροίσεως, καθὼς ὁ Ἀπόστολος ὑπαινίσσεται εἰς τὸν Τιμόθεον, «Τοὺς ἁμαρτάνοντας (δημοσίᾳ), ἐνώπιον πάντων ἔλεγχε, ἵνα καὶ οἱ λοιποὶ φόβον ἔχωσιν» (Α΄ Τιμ. ε' 20). Τοιοῦτος δημόσιος ἔλεγχος ἀναγκαίως συνεπάγεται **δημοσίαν τινὰ ἁμαρτίαν σοβαρᾶς φύσεως**. Διὰ πᾶσαν συγκριτικῶς ἐλαφρὰν παρεκτροπὴν ἀπὸ τοὺς κανόνας τῆς τάξεως, οἱ πρεσβύτεροι, ὑπὸ τὸν νόμον τῆς ἀγάπης, τὸν Χρυσοῦν κανόνα, πρέπει δεδαίως «νὰ φροντίζωσιν περὶ ἀλλήλων, καὶ νὰ παραμυνῶσιν εἰς ἀγάπην καὶ καλὰ ἔργα», καὶ τοιοῦτοτρόπως φροντίζοντες πρέπει νὰ γινωρίζωσιν, ὅτι μία λέξις λεγομένη εἰς ἰδιαιτέρον μέρος καὶ κατὰ ἰδιαιτέρον τρόπον, θὰ ἦτο περισσότερον ὠφέλιμος διὰ τὸ πρόσωπον ἐκεῖνο, ἢ ἔαν ἐλάμβανε χώραν δημοσίᾳ τις ἐπίπληξις, ἥτις πιθανόν νὰ ἀπέκοπτε, ἢ νὰ ἐπλήγωνεν, ἢ νὰ ἐξημιου εὐαίσθητόν τινα φύσιν, διὰ τὴν ὁποίαν τριαῦτα τραύματα θὰ ἦσαν ὅλως διόλου περιττά, καὶ ἔνθα ἡ ἀγάπη θὰ παρεκίνηι ἡμᾶς ὅπως λάβωμεν διάφορον τινα κατεύθυνσιν. Καίτοι ὅμως πρεσβύτερός τις δύναται νὰ ἐλέγξῃ δημοσίως σοβαρὰν τινα ἁμαρτίαν, τοῦτο ὅμως πρέπει νὰ γίνηται μετ' ἀγάπης, καὶ μὲ τὴν ἐπιθυμίαν, ὅπως ὁ ἐπιπληχθεὶς διορθωθῇ, καὶ υποβοηθηθῇ νὰ ἐπιστρέψῃ πρὸς τὰ ὀπίσω, καὶ ὅχι μὲ τὴν ἐπιθυμίαν ὅπως καταστήσῃ αὐτὸν ἀντιπαθητικὸν καὶ μισητόν, καὶ ἀποβληθῇ ὁ τοιοῦτος. Ἀλλ' εὔτε καὶ ἐναπόκειται εἰς τὴν σφαῖραν τῆς δικαιοδοσίας τοῦ πρεσβυτέρου νὰ ἐλέγξῃ τινὰ μέχρι τοῦ βαθμοῦ, ὥστε νὰ ἀποκλείσῃ αὐτὸν ἀπὸ τῶν προνομίων τῶν συναθροίσεων. Ἡ ἐπίπληξις τοῦ βαθμοῦ τούτου, καθὼς παρετηρήσαμεν ἤδη, δύναται νὰ προέλθῃ μόνον ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν ἐν συνόλῳ, καὶ ἂφ οὐ ἀκούσῃ τελείως τὴν ὑπόθεσιν, κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ κατηγορούμενος ἔχει πλήρη εὐκαιρίαν εἴτε νὰ ὑπερασπίσῃ ἑαυτόν, ἢ νὰ ἐπανορθώσῃ τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ καὶ νὰ τύχῃ συγχωρήσεως. Ἡ ἐκκλησία ἐπομένως καὶ ὅχι οἱ πρεσβύτεροι, ἀποτελεῖ τὸ δικαστήριον ἐν ἐσχάτῃ πλέον ἀνάγκῃ, διὰ πάσας τὰς τοιούτου εἴδους ἀποθέσεις, καὶ ἐπομένως ἡ διαγωγή τοῦ πρεσβυ-

τέρου ὑπόκειται πάντοτε ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν ἢ τὴν εὐθυκρισίαν τῆς Ἐκκλησίας, συμφώνως πρὸς τὴν ἡνωμένην κρίσιν τοῦ θελήματος τοῦ Κυρίου.

Ἐνῷ δὲ ἐξετάζομεν τὴν φάσιν ταύτην τοῦ ζητήματος, δυνάμεθα νὰ σταθῶμεν ἐπὶ τινι στιγμῇ, καὶ νὰ ἐρωτήσωμεν ὅπως μάθωμεν, μέχρι ποίου βαθμοῦ ἡ ἐκκλησία, ἀμέσως ἢ ἐμμέσως, ἢ διὰ τῶν πρεσβυτέρων αὐτῆς, δύναται νὰ ἐξασκήσῃ τὸ καθήκον τοῦτο τῆς νοθεσίας τῶν ἀτάκτων, καὶ τοῦ τελικοῦ αποκλεισμοῦ αὐτῶν ἀπὸ τὰς συναθροίσεις. Δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα ἡ Ἐκκλησία νὰ ἀποκλείσῃ οὐδένα διαρκῶς. Ὁ ἀδελφὸς ἐκεῖνος ὅστις ἠδίκησεν ἕτερόν τινα ἀδελφόν, ἢ ὁλόκληρον τὴν Ἐκκλησίαν, τὸ Σῶμα, πιθανὸν νὰ ἐπιστρέψῃ πάλιν καὶ νὰ εἴπῃ «Μετανοῶ διὰ τὴν κακὴν μου διαγωγὴν, καὶ ὑπόσχομαι ὅτι θὰ καταβάλλω τὰς καλλιτέρας μου προσπαθείας νὰ πράξω τὸ ὀρθὸν ἐν τῷ μέλλοντι, ἢ κατὰ τοιοῦτόν τινα τρόπον ἐκφρασθῇ πρέπει νὰ συγχωρηθῇ—τελείως, δωρεάν—καθὼς ἐκ καρδίας καὶ ἡμεῖς πιστεύομεν, ὅτι ὁ Κύριος θὰ συγχωρήσῃ τὰς παραβάσεις πάντων. Οὐδεὶς ἄλλος ἐκτὸς τοῦ Κυρίου ἔχει τὴν δύναμιν ἢ τὴν ἐξουσίαν νὰ ἀποκόπῃ ἄτομόν τι αἰωνίως—τὴν δύναμιν ὅπως καθαιρῇ κλημὰ τι τῆς Ἀμπέλου. Πληροφροῦμεθα δὲ ὅτι ὑπάρχει ἁμαρτία πρὸς θάνατον, διὰ τὴν ὁποίαν εἶναι ἀνωφελὲς νὰ προσευχηθῶμεν (Α' Ἰωάν. α' 16), καὶ πρέπει νὰ γνωρίζωμεν ὅτι ταυτὴ ἐκουσία ἁμαρτία, ὥστε νὰ ἐπιφέρῃ οὕτως τὴν ποινὴν τοῦ Δευτέρου θανάτου, θὰ ἦτο τόσο φανερά, τόσο καταφανὴς, ὥστε εὐκόλως νὰ διακρίνηται ὑπὸ ἐκείνων οἵτινες εὐρίσκονται εἰς ἐπικοινωνίαν μετὰ τοῦ Κυρίου. Δὲν δυνάμεθα νὰ κρίνωμεν οὐδένα δι' ἐκεῖνο τὸ ὅποιον εὐρίσκεται ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, διότι δὲν δυνάμεθα νὰ ἀναγνώσωμεν τὰς καρδίας αὐτῶν, ἀλλ' ἐὰν διαπράξωσιν ἁμαρτίαν πρὸς θάνατον, ἐκουσίαν ἁμαρτίαν, βεβαίως τὸ τοιοῦτον θὰ καταστῇ φανερόν ἐξωτερικῶς—διὰ τῶν χειλέων αὐτῶν, ἐὰν εἶναι δογματικαὶ παραβάσεις, διὰ τῶν ὁποίων ἀρνοῦνται τὸ πολῦτιμον αἷμα τῆς καταλλαγῆς· ἢ διὰ τῶν ἀνηθικοτήτων αὐτῶν, ἐὰν ἐστράφησαν καὶ πάλιν, ὥστε νὰ περιπατῶσι κατὰ σάρκα, «Ὑς λουσαμένη εἰς κύλισμα βαρβόρου». Περὶ τῶν τοιούτων ἀναφερόμενος ὁ Ἀπόστολος εἰς Ἑβραίους στ' 4-8, ι' 26-31 προτρέπει ἡμᾶς, ὅπως μὴ ἔχωμεν οὐδεμίαν σχέσιν πρὸς τοιούτους—νὰ μὴ τρώγωμεν μετ' αὐτῶν, οὔτε νὰ τοὺς δεχώμεθα εἰς τοὺς οἴκους ἡμῶν, καὶ οὔτε νὰ λέγωμεν αὐτοῖς τὸ χαίρειν (Β' Ἰωάν. 9-11) διότι ἐκεῖνοι οἵτινες θὰ συνεδέοντο μετ' αὐτῶν ἢ θὰ τοῖς ἔλεγον τὸ χαίρειν, θὰ ἐλογίζοντο ὡς λαβόντες τὰς θέσεις αὐτῶν, ὡς ἐχθρῶν τοῦ Θεοῦ, καὶ ὡς συμμετέχοντες εἰς τὰ πονηρὰ αὐτῶν ἔργα, ἢ πονηρὰς διδασκαλίας, ἀναλόγως πρὸς τὴν περίπτωσιν.

Σχετικῶς ὅμως πρὸς τοὺς ἄλλους, οἵτινες «περιπατοῦσιν ἀτάκτως» ἢ διακανόνησις τοῦ ζητήματος εἶναι διάφορος. Ὁ οὕτως

ἀποκλεισθείς ἀδελφός ἢ ἀδελφή, δὲν πρέπει νὰ θεωρῇται ὡς ἐχθρός, ἀλλ' ὡς πλανηθεὶς ἀδελφός, καθὼς ὁ Ἀπόστολος λέγει περαιτέρω εἰς τὴν αὐτὴν ἐπιστολήν· «Εἰ δέ τις οὐχ ὑπακούει τῷ λόγῳ ὑμῶν διὰ τῆς ἐπιστολῆς (ἐὰν εἶναι ἄτακτος, ἀπρόθυμος εἰς τὸ νὰ ὑποταχθῇ εἰς τοὺς σώφρονας, πλήρεις ἀγάπης, καὶ εὐγενεῖς κανονισμούς τῆς τάξεως), τοῦτον σημειοῦσθε, καὶ μὴ συναναμίγνυσθε αὐτῷ, ἵνα ἐντραπῇ, ἀλλὰ νουθετεῖτε ὡς ἀδελφόν». (Β' Θεσ. γ' 14,15). Τοιαύτη τις περίπτωσις ὡς ἡ παροῦσα, συνεπάγεται φανεράν, δημοσίαν ἐναντίωσιν ἐκ μέρους τοῦ ἀδελφοῦ πρὸς τοὺς κανονισμούς τῆς τάξεως, τοὺς ὑπὸ τοῦ Ἀποστόλου κατατεθέντας, ὡς στόμα τοῦ Κυρίου· τοιαύτη δὲ δημοσία ἐναντίωσις πρὸς δικαίας ἀρχάς, πρέπει νὰ ἐλέγχηται ὑπὸ τῆς συναθροίσεως, καὶ νὰ ἐκδώσῃ τὴν ἀπόφασιν ὅτι ὁ ἀδελφός ἐκεῖνος, τόσον ἀπεμακρύνθη τῆς τάξεως, ὥστε ἔχει ἀνάγκην συμβουλῆς· ἐὰν δὲ οὗτος δὲν συναινῇ πρὸς τὸν τύπον τῶν ὑγιαινόντων λόγων, τῶν ὑπὸ τοῦ Κυρίου διὰ τοῦ Ἀποστόλου σταλέντων ἡμῖν, πρέπει νὰ θεωρῇται ὅτι εἰς τοιοῦτον βαθμὸν εὐρίσκεται ἐν διαφωνίᾳ ὥστε νὰ μὴ εἶναι ἐπὶ πλέον ἀρμόζον καὶ κατάλληλον ὅπως ὁ τοιοῦτος ἔχει τὴν ἐπικοινωνίαν τῶν ἀδελφῶν, ἕως ὅτου ἤθελε συγκατατεθῇ εἰς τὰς λογικὰς ταύτας ἀπαιτήσεις. Δὲν πρέπει δὲ οἱ ἀδελφοὶ νὰ διέρχωνται πλησίον αὐτοῦ εἰς τὰς ὁδοὺς, καὶ νὰ μὴ παρατηρῶσιν αὐτόν, ἀλλὰ νὰ τὸν μεταχειρίζωνται εὐγενῶς. Ὁ ἀποκλεισμός ἀπλῶς θὰ ἦναι ἀπὸ τὰ προνόμια τῶν συνεδριάσεων, καὶ ἀπὸ πᾶσαν εἰδικὴν ἀδελφικὴν συνάθροισιν, κλπ. ἅτινα εἶναι προνόμια τῶν πιστῶν. Τοῦτο δὲ ἐννοοῦσι καὶ οἱ λόγοι τοῦ Κυρίου ἡμῶν, «Ἄς εἶναι εἰς σέ, ὡς ὁ ἐθνικός καὶ ὁ τελώνης». Ὁ Κύριος ἡμῶν δὲν ἡγνώνει, ὅτι ἔπρεπε νὰ ἀδικῶμεν τὸν ἐθνικόν ἢ τὸν τελώνην, ἀλλ' οὔτε καὶ ὅτι ἔπρεπε νὰ μεταχειριζώμεθα αὐτούς κατὰ τρόπον ἀγενῆ, ἀλλ' ἀπλῶς, ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἐπικοινωνῶμεν πρὸς τοὺς τοιοῦτους ὡς ἀδελφοί, οὔτε καὶ νὰ ζητῶμεν τὴν ἐμπιστοσύνην καὶ τὸ θάρρος αὐτῶν, οὔτε δὲ καὶ ἡμεῖς ὡς νέα κτίσματα πρέπει νὰ δίδωμεν τὴν ἰδικὴν μας εἰς αὐτούς. Ὁ Οἶκος τῆς πίστεως πρέπει νὰ ἦναι συνδεδεμένος καὶ συγκεκολλημένος δι' ἀμοιβαίας ἀγάπης καὶ συμπαιθείας, αἱ δὲ ἐκφράσεις τούτων νὰ γίνωνται κατὰ διαφόρους τρόπους. Τὴν ἑλλειψιν δὲ τούτων τῶν προνομίων καὶ εὐλογιῶν ὑποχρεοῦται νὰ ὑποστῇ ὁ ἀποκλεισθεὶς ἀδελφός, ἕως ὅτου αἰσθανθῇ, ὅτι πρέπει νὰ ἐπανορθώσῃ τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ, καὶ νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν οἰκογενειακὴν ἐστίαν. Ὑπάρχει δὲ καὶ εἰσήγησίς τις σχετικῶς πρὸς τὸν ζῆλον, τὴν εἰλικρινῆ ἀγάπην, τὴν ἀληθῆ φιλαδελφίαν, ἅτινα δέον νὰ ἐπικρατῶσιν μεταξὺ ἐκείνων οἵτινες εἶναι μέλη τοῦ σώματος τοῦ Κυρίου.

«ΠΑΡΑΜΥΘΕΙΣΘΕ ΤΟΥΣ ΟΛΙΓΟΨΥΧΟΥΣ».

Ἐξακολουθοῦντες τὴν ἐξέτασιν τῶν λόγων τοῦ Ἀποστόλου, ἐν τῷ χωρίῳ ἡμῶν, παρατηροῦμεν, ὅτι ἡ ἐκκλησία πρέπει νὰ παρηγορῇ τοὺς ὀλιγοψύχους. Καὶ τοιοῦτοτρόπως παρατηροῦμεν, ὅτι ἡ λῆψις τοῦ ἁγίου πνεύματος δὲν μεταμορφώνει τὰ θνητὰ ἡμῶν σώματα, οὕτως ὥστε νὰ κατανικήσωμεν ἐξ ὀλοκλήρου τὰς ἀσθενείας αὐτῶν. Ὑπάρχουσί τινες ὀλιγόψυχοι, — ἀσθενεῖς κατὰ τὸ πνεῦμα, καθὼς ὑπάρχουσι καὶ ἄλλοι ἀσθενεῖς κατὰ τὸ σῶμα, καὶ ἕκαστος ἔχει ἀνάγκην συμπαθειῶν, ἀναλόγως πρὸς τὴν ἀδυναμίαν αὐτοῦ. Οἱ ὀλιγόψυχοι δὲν θὰ θεραπευθῶσι θαυματουργικῶς, ἀλλ' οὔτε καὶ πρέπει νὰ νομίζωμεν, ὅτι, ἐπειδὴ αἱ διάνοιαι αὐτῶν εἶναι ἀσθενεῖς καὶ ἀνίκανοι νὰ κατανοήσωσι πάντα τὰ μήκη, καὶ πλάτη, καὶ ὕψη καὶ βάθη τοῦ Θείου σχεδίου, ἔνεκεν τούτου, δὲν εἶναι καὶ ἐκ τοῦ σώματος. Ἀπεναντίας, καθὼς ὁ Κύριος δὲν ζητεῖ διὰ τὴν ἐκκλησίαν αὐτοῦ ἀπλῶς ἐκείνους οἵτινες κατέχουσιν ὠραίαν φυσικὴν ἀνάπτυξιν, ἰσχυρὰν καὶ ρωμαλαίαν, τοιοῦτοτρόπως ὁμοίως, Οὗτος δὲν ζητεῖ ἀπλῶς ἐκείνους οἵτινες εἶναι ἰσχυροὶ καὶ ρωμαλαῖοι κατὰ τὸ πνεῦμα, καὶ οἵτινες δύνανται νὰ λογικεύωνται καὶ νὰ ἀναλύωσι τελείως, πλήρως ἕκαστον χαρακτῆρα τοῦ Θείου σχεδίου. Θὰ ὑπάρχωσι βεβαίως εἰς τὸ σῶμα τινὲς οἱ ὅποιοι νὰ κατέχωσι τὰ προσόντα ταῦτα, ἀλλὰ πιθανὸν ἄλλοι νὰ εἶναι ὀλιγόψυχοι, οἵτινες δὲν δύνανται νὰ φθάσωσιν οὐδὲ εἰς τὸν μέσον ὅρον καὶ κανόνα τῆς γνωσεως. Ποίαν λοιπὸν παρηγορίαν θὰ δώσωμεν εἰς τοὺς τοιούτους; Ἀπικρινόμεθα ὅτι οἱ πρεσβύτεροι, ὅταν παρουσιάζωσι τὴν ἀλήθειαν, καὶ πάντες οἱ ἐκ τῆς ἐκκλησίας ἐν τῇ πρὸς ἀλλήλους αὐτῶν ἐπικοινωνίᾳ καὶ σχέσει, πρέπει νὰ παρηγορῶσι τοὺς τοιούτους, ὅχι κατ' ἀνάγκην ὑποδεικνύοντες εἰς αὐτοὺς τὰς ἀδυναμίας αὐτῶν, καὶ συγχωροῦντες αὐτάς, ἀλλὰ μᾶλλον ἐπὶ γενικαῖς γραμμαῖς — δηλ. μὴ ἀναμένοντες τὴν ἰδίαν πρόοδον εἰς τὰς γνώσεις, καὶ τὴν διανοητικὴν κατανόησιν τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας τοῦ Θεοῦ. Οὐδεὶς δὲ πρέπει νὰ ἀξιοῖ ὅτι ὅσοι ἔχουσι τοιαύτας ἀνικανότητας δὲν εἶναι, ἔνεκεν τούτου, καὶ ἐκ τοῦ σώματος.

Τὸ μάθημα εἶναι βεβαίως τὸ αὐτό, ἐὰν λάβωμεν τὴν πρώτην σημασίαν τῆς λέξεως «Ὀλιγό-ψυχος». Τινὲς φυσικῶς ἔχουσιν ἔλλειψιν θάρρους, καὶ φιλομάχου πνεύματος, καίτοι δὲ κατέχουσι πάντοτε καλὴν θέλησιν καὶ πιστὰς καρδίας, δὲν δύνανται ὅμως, εἰς τὸν ἴδιον βαθμὸν, καθὼς οἱ ἄλλοι ἐκ τοῦ σώματος, «νὰ εἶναι ἰσχυροὶ ἐν Κυρίῳ» οὔτε «καὶ νὰ πολεμήσωσι τὸν ἀγῶνα τὸν καλὸν τῆς πίστεως» εἰς τὸ φανερόν. Ὁ Κύριος, ὅμως, πρέπει νὰ ἴδῃ ὅτι ἡ θέλησις, αἱ προθέσεις τῶν εἶναι θαρραλέαι καὶ πισταί, καὶ οἱ ἀδελφοὶ πρέπει νὰ ἴδωσι τοῦτο ἐὰν θέλωσι νὰ καταταχθῶσιν εἰς τὴν τάξιν τῶν ὑπερνικητῶν.

Πάντες δέον νὰ ἀναγνωρίζωσιν, ὅτι ἡ ὑπὸ τοῦ Κυρίου κρίσις τοῦ λαοῦ αὐτοῦ γίνεται συμφώνως πρὸς τὰς καρδίας αὐτῶν, καὶ ὅτι ἐὰν

οἱ ἀσθενεῖς οὗτοι κατὰ τὴν διάνοιαν, ἢ ὀλιγόψυχοι οὗτοι ἔχουσιν ἐπάρκειάν τινα πνεύματος, καὶ θελήσεως, ὥστε νὰ κατανοήσωσι τὰ θεμελιώδη στοιχεῖα τοῦ Θεοῦ σχεδίου τῆς διὰ τοῦ Χριστοῦ Ἰησοῦ ἀπολυτρώσεως, καὶ τὴν ἰδίαν ἐαυτῶν δικαίωσιν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, διὰ πίστεως εἰς τὸν Λυτρωτὴν, καὶ ἐὰν ἐπὶ τῇ βάσει ταύτῃ, ἔκαμον τελείαν ἀφιέρωσιν τοῦ παντός αὐτῶν εἰς τὸν Κύριον, οὗτοι πρέπει νὰ τυγχάνωσι τοιαύτης περιποιήσεως κατὰ πάντα τρόπον, ὥστε νὰ ἐπιτρέπηται αὐτοῖς, ὅπως νομίζωσιν ὅτι εἶναι τελείως μέλη τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ, καὶ ὅτι τὸ γεγονός, ὅτι δὲν δύνανται νὰ ἐξηγήσωσιν, ἢ δὲν δύνανται ἴσως μετὰ σαφηνείας νὰ διακρίνωσιν ἕκαστον χαρακτῆρα τοῦ Θεοῦ σχεδίου διανοητικῶς, καὶ νὰ ὑπερασπίσωσι τοῦτον τόσον θαρραλέως, ὅσον καὶ οἱ ἄλλοι, δὲν πρέπει νὰ θεωρῇται ὅτι τοῦτο διαμφισβητῇ τὴν παρὰ τοῦ Κυρίου ἀποδοχὴν αὐτῶν. Οὗτοι πρέπει νὰ ἐνθαρρύνωνται ὅπως προχωρῶσι πρὸς τὴν αὐτοθυσίαν ἐν τῇ Θεῇ ὑπηρεσίᾳ, ἐκτελοῦντες ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα ἡ χεὶρ αὐτῶν εὗρίσκει εἰς τὸ νὰ ἐκτελέσῃ, πρὸς δόξαν τοῦ Κυρίου καὶ διὰ τὴν εὐλογίαν τοῦ λαοῦ αὐτοῦ, — παρηγορούμενοι μὲ τὴν σκέψιν, ὅτι ἐν τῷ ὠρισμένῳ καιρῷ, πάντες ὅσοι παραμένουσιν ἐν τῷ Χριστῷ καὶ καλλιεργοῦσι τοὺς καρπούς τοῦ πνεύματος του, καὶ περιπατοῦσιν εἰς τὰ ἴχνη αὐτοῦ τῆς θυσίας, θὰ λάβωσι νέα σώματα, μετὰ τελείας χωρητικότητος καὶ ἰκανότητος, διὰ τῶν ὁποίων πάντα τὰ μέλη θὰ εἶναι ἰκανὰ νὰ γνωρίσωσιν, ὡς ἐγνωρίσθησαν — καὶ ὅτι ἐν τῷ μεταξὺ ὁ Κύριος μᾶς διαβεβαίωι, ὅτι ἡ δύναμις του δεικνύεται τελειότερα ἐν ταῖς ἀσθενείαις ἡμῶν.

«ANTEXEΣΘΕ ΤΩΝ ΑΣΘΕΝΩΝ».

Τοῦτο σημαίνει, ὅτι ὑπάρχουσιν τινες ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, ἀσθενέστεροι τῶν ἄλλων· ὅχι ἀπλῶς φυσικῶς ἀσθενεῖς, ἀλλὰ πνευματικῶς ἀσθενέστεροι, — ὑπὸ τὴν ἔννοιαν, ὅτι ἔχουσιν ἀνθρωπίνους ὀργανισμούς εἰς τοιοῦτον βαθμὸν διεφθαρμένους, ὥστε οὗτοι, ὡς νέα κτίσματα, εὗρίσκουσι μεγαλητέραν δυσκολίαν εἰς τὴν αὔξησιν καὶ τὴν πνευματικὴν ἀνάπτυξιν. Οἱ τοιοῦτοι δὲν πρέπει νὰ ἀπορρίπτονται ἐκ τοῦ σώματος, ἀλλ' ἀπεναντίας, πρέπει νὰ γνωρίζωμεν ὅτι ἐὰν ὁ Κύριος τοὺς ἔκρινεν ἀξίους τῆς γνώσεως τῆς χάριτός του, τοῦτο σημαίνει, ὅτι αὐτοὶ εἶναι ἰκανοὶ νὰ κάμῃ αὐτοὺς ὑπερνικητάς, διὰ τοῦ ἀγαπήσαντος ἡμᾶς καὶ ἐξαγοράσαντος ἡμᾶς διὰ τοῦ πολυτίμου αὐτοῦ αἵματος. Οὗτοι πρέπει νὰ ὑποστηρίζωνται καὶ ὑποβοηθῶνται διὰ τῶν ἐπαγγελιῶν ἐκείνων, τὰς ὁποίας προβάλλουσιν αἱ Γραφαί, — ὅτι, ὅταν εἴμεθα ἀσθενεῖς ἐν ἑαυτοῖς, εἴμεθα ἰσχυροὶ ἐν Κυρίῳ, καὶ ἐν τῷ κράτει τῆς ἰσχύος αὐτοῦ, διὰ τῆς ἐπιρρίψεως εἰς αὐτόν πάσης τῆς μερίμνης ἡμῶν, καὶ διὰ τῆς πίστεως κατέχοντες τὴν χάριν αὐτοῦ, καὶ ὅτι κατὰ τὴν ὥραν τῆς ἀσθενείας καὶ τοῦ πειρασμοῦ, θὰ εὕρωσι τὴν ὑπόσχεσιν αὐτοῦ ἐκπληρουμένην, «Ἀρκεῖ σοι ἡ χάρις μου, ἡ γὰρ δύναμις μου ἐν

ἀσθενεῖα τελειοῦται». Ὁλόκληρος ἡ συνάθροισις δύναται νὰ βοηθήσῃ εἰς τὴν παρηγορίαν καὶ ὑποστήριξιν ταύτην, καίτοι ἐννοεῖται, οἱ πρεσβύτεροι ἔχουσιν εἰδικῶς τὸ ἔργον τοῦτο καὶ τὴν εὐθύνην πρὸς αὐτούς, διότι οὗτοι εἶναι οἱ ἐκλεκτοὶ ἀντιπρόσωποι τῆς Ἐκκλησίας, καὶ ἐπομένως καὶ τοῦ Κυρίου. Ὁ Ἀπόστολος ὁμιλῶν περὶ τῶν διαφόρων μελῶν τοῦ σώματος, ἀφ' οὗ ἀναφέρει τοὺς ποιμένας καὶ διδασκάλους, ὁμιλεῖ καὶ περὶ «ἀντιλήψεων». (Α' Κορινθ. ιβ' 28). Προφανῶς τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου εἶναι, ὅπως ἕκαστον μέλος τῆς Ἐκκλησίας πρέπει νὰ ζητῇ νὰ καταλάβῃ μίαν τοιαύτην θέσιν ἀντιλήψεως, βοηθείας, ὅχι μόνον ὅπως βοηθῶσιν τοὺς ἐκλεκτοὺς πρεσβυτέρους ὡς τοὺς ἀντιπροσώπους τῆς ἐκκλησίας ἀλλ' ὑποβοηθοῦντες ἀλλήλους, κάμνοντες τὸ καλὸν πρὸς πάντας, καθόσον θὰ ἔχωσιν εὐκαιρίαν, μάλιστα δὲ πρὸς τοὺς οἰκείους τῆς πίστεως.

«ΜΑΚΡΟΘΥΜΕΙΤΕ ΠΡΟΣ ΠΑΝΤΑΣ»

Ὑπακούοντα εἰς τὴν προτροπὴν ταύτην, ὅπως ἐξασκῶσιν ὑπομονὴν πρὸς ἀλλήλους, καὶ ὑφ' ὅλας τὰς περιστάσεις, τὰ νέα κτίσματα θέλουσι παρατηρήσῃ, ὅτι ὅχι μόνον ἐξασκοῦσι τὴν ἀρμόζουσαν στάσιν πρὸς ἀλλήλους, ἀλλ' ὅτι καλλιεργοῦσιν ἐν ἑαυτοῖς μίαν ἐκ τῶν μεγαλητέρων χαρίτων τοῦ ἁγίου πνεύματος—τὴν ὑπομονήν. Ἡ ὑπομονὴ εἶναι χάρις τοῦ πνεύματος, ἣτις εὐρίσκει ἀφθόνους εὐκαιρίας πρὸς ἐξάσκησιν εἰς πάσας τὰς ὑποθέσεις τῆς ζωῆς, πρὸς ἐκείνους οἵτινες εἶναι ἔσωθεν αὐτῆς· εἶναι δὲ καλὸν ὅπως ἐνθυμώμεθα, ὅτι ὁλόκληρος ὁ κόσμος ἔχει ἀ ξ ί ω σ ί ν τινὰ ἐπὶ τῆς ὑπομονῆς ἡμῶν. Τοῦτο δὲ τὸ κατανοοῦμεν μόνον, εὐθὺς ὡς λάβωμεν σαφῇ τινι ἄποψιν τῆς καταστάσεως τῆς οὐστεναζούσης κτίσεως, τῆς ἀποκαλυπτομένης ἡμῖν ἐν ταῖς Γραφαῖς. Ἐν αὐταῖς παρατηροῦμεν τὴν ἱστορίαν τῆς πτώσεως, καὶ πῶς πάντες ἐξημιώθησαν ἐξ αὐτῆς. Ἐν αὐταῖς παρατηροῦμεν τὴν ὑπομονὴν τοῦ Θεοῦ πρὸς τοὺς ἁμαρτωλοὺς, καὶ τὴν θαυμασίαν αὐτοῦ ἀγώνην ἐν τῇ ἀπολυτρώσει αὐτῶν, καὶ τὴν πρόνοιαν τὴν ὁποίαν ἔλαβεν ὅχι μόνον διὰ τὴν εὐλογίαν καὶ ἀνύψωσιν τῆς ἐκκλησίας, καὶ τὴν ἐξαγωγήν αὐτῆς ἐκ τῆς βορβορώδους ἰλύος, καὶ ἐκ τῆς φοβεᾶς ἀβύσσου τῆς ἁμαρτίας καὶ τοῦ θανάτου, ἀλλὰ καὶ διὰ τὰς ἐνδόξους προμηθείας καὶ προνοίας ἐπίσης τὰς ὁποίας ἔλαβε δι' ὁλέκληρον τὸν κόσμον τῆς ἀνθρωπότητος. Ἐν αὐταῖς ἐπίσης πικρανηροῦμεν, ὅτι τὸ μέγα πρόσκομμα τὸ παρεμποδίζον τὸν κόσμον, εἶναι ὅτι αὗτος εὐρίσκεται ὑπὸ τὰς πλεκτάνας τοῦ Σατανᾶ, «τεῦ θεοῦ τοῦ κόσμου τούτου», ὅστις ἤδη τυφλοὶ καὶ ἐξαπατᾷ τοῦτον. —Β' Κορινθ. δ' 4.

Βεβαίως δὲ ἡ γνῶσις αὕτη, δέον νὰ δίδῃ εἰς ἡμᾶς ὑπομονήν· Ἐὰν δὲ ἔχωμεν ὑπομονὴν πρὸς τὸν κόσμον κατὰ μείζονα λέγον πρέπει νὰ ἔχωμεν ὑπομονὴν πρὸς ἐκείνους οἵτινες δὲν εἶναι πλέον

ἐκ τοῦ κόσμου, ἀλλ' οἵτινες διὰ τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ ὑπήχθησαν ὑπὸ τὴν κατάστασιν τῆς συγχωρήσεως αὐτοῦ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἐγένοντο δεκτοὶ εἰς τὴν οἰκογένειαν αὐτοῦ, καὶ ζητοῦσιν ἤδη νὰ περιπατήσωσιν εἰς τὰ ἴχνη αὐτοῦ. Ὅποιαν λοιπὸν πλήρη ἀγάπης καὶ μακρόθυμον ὑπομονὴν π ρ έ π ε ι νὰ ἔχωμεν πρὸς τοὺς συμμαθητὰς τούτους, τὰ μέλη τοῦ σώματος τοῦ Κυρίου! Βεβαίως οὐδὲν ἄλλο δ υ ν ά μ ε θ α νὰ ἔχωμεν, εἰμὴ ὑπομονὴν πρὸς αὐτούς· καὶ βεβαίως ὁ Κύριος ἡμῶν καὶ Διδάσκαλος θὰ ἀπεδοκίμαζε εἰδικώτερον, καὶ κατὰ τινὰ τρόπον θὰ ἤλεγχε τὴν ἐκ μέρους ἡμῶν ἀνυπομονησίαν εἰς τινὰ τούτων. Ἐπὶ πλέον ἔχομεν μεγάλην ἀνάγκην ὑπομονῆς ἀκόμη καὶ κατὰ τὴν πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς πολιτείαν ἡμῶν, ὑπὸ τὰς παρούσας δυσφορίας, ἀδυναμίας, καὶ μάχας μετὰ τοῦ κόσμου, σαρκὸς καὶ Σατανᾶ.

Ὅταν δὲ μάθωμεν νὰ ἐκτιμῶμεν τὰ γεγονότα ταῦτα, ταῦτα θὰ μᾶς ὑποβοηθήσωσιν, ὥστε νὰ γείνωμεν ἀκόμη περισσότερον ὑπομονητικοὶ πρὸς πάντας.

«ΟΡΑΤΕ ΜΗ ΤΙΣ ΚΑΚΟΝ ΑΝΤΙ ΚΑΚΟΥ ΑΠΟΔΩ».

Ἡ σ μ β ο υ λ ή αὕτη, εἰνέ τι τὸ ὁποῖον ὑπερβαίνει τὴν ἀτομικὴν συμβουλήν, εἶναι ἐντολή τις, ἀπευθυνομένη πρὸς τὴν ἐκκλησίαν ὡς ἐν συνόλῳ καὶ ἐφαρμοζομένη ἐν ἐκάστη συναθροίσει τοῦ λαοῦ τοῦ Κυρίου. Αὕτη δὲ ἐμπεριέχει τὴν ἔννοιαν, ὅτι ἐάν τινες ἐκ τοῦ οἴκου τῆς πίστεως εἶναι διατεθειμένοι ὅπως ἐκδικηθῶσι τινά, μέλος τῆς συναθροίσεως, ἢ ἄλλους τινὰς ἐκ τῶν ἔξω, ἢ Ἐκκλησία δὲν πρέπει νὰ φανῇ φιλοπράγμων, ζητοῦσα, ὅπως λάβῃ γνῶσιν μιᾶς τοιαύτης ὑποθέσεως. Καθῆκον τῆς ἐκκλησίας εἶναι νὰ Ὁ ρ ᾱ νὰ προσέχη εἰς τοῦτο. «Ὁρᾶτε, προσεχετε μὴ τις ἀνταποδῶσιν εἰς τινὰ κακὸν ἀντὶ κακοῦ», σημαίνει, προσέχετε, ἐπιστήσατε τὴν προσοχὴν σας εἰς τοῦτο, ὅπως τὸ κατάλληλον τοῦτο πνεῦμα, τηρεῖται ἐν τῷ μέσῳ ὑμῶν μεταξὺ τῶν ἀδελφῶν. Ἐὰν ἐπομένως οἱ πρεσβύτεροι, μάθωσιν ὅτι ὑφίστανται τοιαῦται συνθῆκαι προβλεπόμεναι ὑπὸ τῆς ἐντολῆς ταύτης, καθῆκον αὐτῶν εἶναι νὰ συμβουλευσιν εὐγενῶς τοὺς ἀδελφούς ἢ τὰς ἀδελφάς, συμφώνως πρὸς τὸν λόγον τοῦ Κυρίου, καὶ ἐὰν οὗτοι δὲν θέλωσι νὰ ὑπακούσωσι, καθῆκον αὐτῶν εἶναι (τῶν πρεσβυτέρων) ὅπως προσαγάγωσι τὴν ὑπόθεσιν ἐνώπιον τῆς συναθροίσεως, κλπ. κλπ. Ἐνταῦθα λοιπὸν μόνον ἔρχεται ἡ δικαιοδοσία τῆς ἐκκλησίας, ὅπως λάβῃ γνῶσιν τῆς τοιαύτης ἀναρμοδίου διαγωγῆς τῶν ὀλίγων. Ὅχι μόνον δὲ τοιοῦτοτρόπως πρέπει νὰ προσέχωμεν ἀλλήλους, καὶ νὰ λαμβάνωμεν πρόνοιαν ὑπὲρ ἀλλήλων μετ' ἀγαθοῦ ἐνδιαφέροντος, καὶ νὰ παρατηρήσωμεν μήπως τὰ πρῶτα δῆματα δὲν ἐλήφθησαν, ἀλλ' ἀπεναντίας πρέπει νὰ προσέχωμεν, ὅπως πάντες ἀκολουθῶμεν ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον εἶναι καλόν. Πρέπει νὰ χαίρωμεν, καὶ νὰ συνιστῶμεν πᾶσαν ἀπόδειξιν προόδου δικαίας, παρέχοντες τὴν ὑπο-

στήριξιν ἡμῶν εἰς ταύτην καὶ ὡς ἄτομα, καὶ ὡς συναθροίσεις τοῦ λαοῦ τοῦ Κυρίου. Οὕτω δὲ πράττοντες, καθὼς ὁ Ἀπόστολος λέγει, ἔχοντες τὴν πρὸς τοῦτο κατάλληλον δικαιολογίαν, διότι βοηθοῦντες τοιοιτοτρόπως ἀλλήλους, τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ θὰ αὐξήσῃ καθ' ἑαυτὸ εἰς τὴν ἀγάπην, θὰ προαχθῇ ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον κατὰ τὴν ὁμοιότητα τῆς Κεφαλῆς, καὶ θὰ γείνη ἀκόμῃ περισσότερον κατάλληλον διὰ τὴν μετ' Αὐτοῦ συμμετοχὴν του ἐν τῇ Βασιλείᾳ.

«Κατανοῶμεν ἀλλήλους εἰς παροξυσμὸν ἀγάπης, καὶ καλῶν ἔργων». — Ἑβραῖους ι' 24.

Ὅποσον ὠραία καὶ πλήρης ἀγάπης σκέψις ἐκφράζεται διὰ τοῦ χωρίου τούτου! Ἐνῷ ἄλλοι φροντίζωσι περὶ τῶν συναδέλφων αὐτῶν, ὅπως εὕρωσιν ἐν αὐτοῖς σφάλματα, ἢ νὰ τοὺς ἀποθαρρύνωσιν, ἢ νὰ ἐπωφεληθῶσιν ἐγωῖστικῶς ἐκ τῶν ἀδυναμιῶν αὐτῶν, ἢ νέα κτίσις πρέπει νὰ πράττῃ τὸ ἀντίθετον, — νὰ μελετᾷ καὶ νὰ σπουδάζῃ ἕκαστος τὰς διαθέσεις τοῦ ἄλλου, πρὸς τὸν σκοπὸν, ὅπως ἀποφεύγῃ ἀπὸ τὸ νὰ λέγῃ ἢ πράττῃ πράγματα, ἅτινα ἀσκοπως θὰ ἐτραυμάτιζον αὐτόν θὰ ἐξήγειρον τὴν ὀργήν, κλπ. ἀλλὰ μὲ τὸν σκοπὸν ὅπως παροτρύνωμεν αὐτοὺς εἰς ἀγάπην καὶ καλὴν διαγωγὴν.

Καὶ διατὶ ὅχι; Ὁλόκληρος ἡ στάσις τοῦ κόσμου, τῆς σαρκὸς καὶ τοῦ πονηροῦ δὲν προκαλεῖ τὰ μίση, τὴν ἐγωῖστικὴν ζηλοτυπίαν, καὶ δὲν εἶναι πλήρης τῶν πονηρῶν δελεασμάτων πρὸς τὴν ἁμαρτίαν, ἐν σκέψεσιν, λόγοις καὶ πράξεσιν; Δὲν πρέπει λοιπὸν τὰ νέα κτίσματα τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ, ὅχι μόνον νὰ ἀπέχωσιν ἀπὸ τοιαύτας προκλήσεις καὶ πρὸς ἑαυτοὺς καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους, ἀλλὰ καὶ νὰ ἐπιδίδωνται εἰς τὸ νὰ προτρέπωσιν, ἢ νὰ ὑποδουλίζωσιν ἀλλήλους πρὸς τὴν ἀντίθετον διεύθυνσιν — πρὸς τὴν ἀγάπην καὶ τὰ καλὰ ἔργα; Βεβαίως καὶ τοῦτο, καθὼς καὶ πᾶσα ἄλλη προτροπὴ καὶ συμβουλὴ τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ, εἶναι τόσον λογικὴ, ὅσον καὶ ὠφέλιμος.

Η ΕΠΙΣΥΝΑΓΩΓΗ ΗΜΩΝ.

«Μὴ ἐγκαταλείποντες τὴν ἐπισυναγωγὴν ἑαυτῶν, καθὼς ἔθος τιδί, ἀλλὰ παρακαλοῦντες, καὶ τοδοῦντ' ἑαυτοὺς ἑκαστὸν ἑξ ἑαυτοῦ, ὅσον βλέπετε ἐγγίξουσιν τὴν ἡμέραν» — Ἑβραῖους ι' 25.

Ἡ διὰ τοῦ Ἀποστόλου ἐντολὴ τοῦ Κυρίου, σχετικῶς πρὸς τὰς συναθροίσεις τοῦ λαοῦ αὐτοῦ, εὐρίσκεται ἐν πλήρει ἁρμονίᾳ πρὸς τοὺς ἰδίους ἑαυτοῦ λόγους, «Οὐ γὰρ εἰσιν, δύο ἢ τρεῖς συνηγμένοι εἰς τὸ ἕμιον ὄνομα ἐκεῖ εἰμὶ ἐν μέσφ' αὐτῶν». (Ματθ. ιη' 20). Ὁ σκοπὸς δὲ τῶν συναθροίσεων τούτων σαφῶς δεικνύεται αἱ συναθροίσεις αὗται γίνονται πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς ἀμοιβαίας ἀναπτύξεως εἰς τὰ πνευματικά — εὐκαιρίαι πρὸς παρότρυνσιν, ἢ

προτροπὴν ἀλλήλων πρὸς περισσοτέραν καὶ αὐξουσαν ἀγάπην πρὸς τὸν Κύριον καὶ πρὸς ἀλλήλους, καὶ πρὸς ἀνάπτυξιν τῶν καλῶν ἔργων παντὸς εἶδους, τὰ ὁποῖα θὰ ἐδόξαζον τὸν πατέρα ἡμῶν, τὰ ὁποῖα θὰ ἠυλόγουν τὴν ἀδελφότητα ἡμῶν, καὶ τὰ ὁποῖα θὰ ἔκαμνον καλὸν πρὸς πάντας, καθόσον ἡμεῖς θὰ ἔχωμεν εὐκαιρίαν. Ἐὰν ἐκεῖνος ὅστις λέγῃ, Ἀγαπῶ τὸν Θεόν, καὶ ἐν τούτοις μισεῖ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, δὲν γνωρίζει τί λέγει, καὶ ἀπατᾷ τὸν ἑαυτὸν του, (Α΄ Ἰωάν. δ΄ 20) πιστεύομεν, ὅτι παρομοίως πλανῶνται καὶ ἐκεῖνοι, οἵτινες λέγουσιν, Ἐπιθυμῶ νὰ εἶμαι μετὰ τοῦ Κυρίου, καὶ νὰ ἀπολαμβάνω τὰς εὐλογίας αὐτοῦ καὶ τὴν μετ' αὐτοῦ ἐπικοινωνίαν, καὶ ἐν τούτοις παραμελοῦσι τὰς εὐκαιρίας ὅπως συναντηθῶσι μετὰ τῶν ἀδελφῶν, καὶ δὲν ἀπολαμβάνουσι τῆς συναναστροφῆς καὶ ἐπικοινωνίας μετ' αὐτῶν.

Αὕτῃ δὲ ἡ φύσις τῶν πραγμάτων, διδάσκει ἡμᾶς, ὅτι ἐκάστη ἀνθρωπίνη ὑπαρξις ἀναζητεῖ τὴν τοιαύτην ἐπικοινωνίαν, ἀλλὰ καὶ αὕτῃ ἡ πείρα διδάσκει καὶ ἐπιβεβαιοῖ τὸ ἀληθὲς τοῦ λογίου ἐκείνου· «Ὅμοιος ὁμοίῳ αἰεὶ πελάζει». Ἐὰν ἐπομένως ἡ ἐπικοινωνία ἡμῶν μετὰ τῶν ὑπὸ τοῦ πνεύματος ἀποκηθέντων δὲν ἐκτιμᾶται, δὲν τυγχάνῃ διακαοῦς ἐπιθυμίας ἐκ μέρους ἡμῶν καὶ ἀναζητῆται, ἐὰν δὲν ζητῶμεν ὅπως βελτιώνωμεν τὰς εὐκαιρίας ὅπως ἀπολαμβάνωμεν τῆς ἐπικοινωνίας ταύτης, δυνάμεθα νὰ εἴμεθα βέβαιοι, ὅτι αἱ αἱ ἀποδείξεις αὗται, εἶναι ἀποδείξεις νοσηρότητος τῆς πνευματικῆς ἡμῶν καταστάσεως. Ὁ φυσικὸς ἄνθρωπος ἀγαπᾷ καὶ ἀπολαμβάνει τὴν φυσικὴν ἐπικοινωνίαν καὶ συναναστροφὴν, καὶ σχεδιάζει, καὶ καταστρόφει μετὰ τῶν συντρόφων αὐτοῦ σχέδια, περὶ ἐμπορικῶν ἐπιχειρήσεων καὶ ἡδονῶν, καίτοι αἱ κοινὰ αὐτῶν κοσμικαὶ ἐλπίδες καὶ σχέδια εἶναι λίαν περιορισμένα πραγματικῶς, ἐν συγκρίσει πρὸς τὰς μεγίστας καὶ πολυτίμους ἐπαγγελίας, ἐλπίδας τῆς νέας κτίσεως. Καθόσον αἱ διάνοιαι ἡμῶν μεταμορφοῦνται διὰ τῆς ἀνακαινίσεως τοῦ ἁγίου πνεύματος, ἡ πρὸς ἐπικοινωνίαν ἐπιθυμία ἡμῶν δὲν καταστρέφεται, ἀλλὰ στρέφεται ὁπλῶς πρὸς νέας ἀτρακούς, ἔνθα εὐρίσκομεν θαυμασίους ἀγροὺς καὶ σφαίρας πρὸς ἐπικοινωνίαν, ἔρευναν, συζήτησιν, καὶ ἀπόλαυσιν — περὶ τῆς ἱστορίας τῆς ἁμαρτίας καὶ τῆς ἀγωνιώσεως κτίσεως, παρούσης τε καὶ παρελθούσης — περὶ τῆς ἀφηγήσεως τοῦ Θεοῦ διὰ τὴν ἀπολύτρωσιν, καὶ τὴν μέλλουσαν ἀπελευθέρωσιν τῆς συστεναξόδου κτίσεως, — περὶ τῆς ἄνω ἡμῶν κλήσεως πρὸς συγκληρονομίαν μετὰ τοῦ Κυρίου, — περὶ τῶν ἀποδείξεων, ὅτι ἡ ἀπολύτρωσις ἡμῶν πλησιάζει, κλπ. Ὅποῖος γόνιμος ἀγρὸς πρὸς σκέψιν, πρὸς μελέτην, πρὸς ἐπικοινωνίαν, καὶ συγκοινωνίαν!

Οὐδὲν τὸ θαυμαστὸν καὶ πάλιν λέγομεν, ὅτι ἐκεῖνος ὅστις δὲν ἐκτιμᾷ τὸ προνόμιον τῶν συναθροίσεων μετὰ τῶν ἄλλων, διὰ τὴν συνζήτησιν τῶν ζητημάτων τούτων, εἶναι πνευματικῶς ἀσθενής, ὑπὸ τινος ἐπόψεως, εἴτε οὗτος δύναται νὰ διακρίνῃ τὴν ἀσθενείαν, εἴτε ὄχι. Πιθανὸν ὁ τοιοῦτος νὰ ἔχῃ ἀσθενήσῃ ὑπὸ τινος εἶδους

πνευματικῆς ὑπερηφανείας, καὶ ἀλαζονείας, ἥτις περιήγαγεν αὐτὸν εἰς τὸ νὰ εἴπῃ καθ' ἑαυτόν· Ἐγὼ δὲν ἔχω ἀνάγκην νὰ ὑπάγω εἰς τὸ κοινὸν σχολεῖον τοῦ Χριστοῦ, ὅπως διδασκῶ μετὰ τῶν ἄλλων ὁπαδῶν. Ἐγὼ θὰ λάβω ἰδιαίτερα μαθήματα ἀπὸ τὸν Κύριον κατ' οἶκον, καὶ Αὐτὸς θὰ μὲ διδάξῃ ἰδιαιτέρως ἀκόμη βαθυτέρα καὶ πνευματικώτερα μαθήματα. Πάνυ ὀλίγοι φαίνονται ὅτι ἔχουσι προσβληθῇ ὑπὸ τοῦ πνευματικοῦ τούτου ἐγωϊσμοῦ—τὸ νὰ φαντάζονται τοὺς ἑαυτοὺς των καλλιτέρους ἀπὸ τοὺς ἄλλους ἀδελφούς τοῦ Κυρίου, καὶ ὅτι Αὐτὸς θὰ ἐκτραπῇ ἀπὸ τὰς συνηθείας αὐτοῦ, καὶ ἀπὸ τοὺς κανόνας τοὺς ἐν τῇ λόγῳ αὐτοῦ ἐκτιθεμένους, ὅπως ὑπηρετήσῃ αὐτοὺς κατ' ἰδιαίτερον τινα τρόπον, μόνον καὶ μόνον διότι πιστεύουσιν, καὶ φρονοῦσιν περὶ ἑαυτῶν ὑψηλότερον παρ' ὅτι ἔπρεπε νὰ ἐφρόνουν, καὶ διότι ἀπαιτοῦσι τοῦτο παρ' Αὐτοῦ. Οἱ τοιοῦτοι ἀδελφοὶ πρέπει νὰ ἐνθυμῶνται, ὅτι οὐδεμίαν μεμονωμένην ἐπαγγελίαν ἐκ μέρους τοῦ Κυρίου περὶ εὐλογίας ἔχουσιν, ἐνόσφω εὐρίσκονται εἰς τὴν κατάστασιν ταύτην τῆς καρδίας καὶ τῆς διαγωγῆς αὐτῶν. Ἀπεναντίας, «ὁ Κύριος ἀντιτάσσεται τοὺς ὑπερηφάνους, εἰς δὲ τοὺς ταπεινοὺς δίδει χάριν». Ὁ Κύριος εὐλογεῖ ἐκείνους οἵτινες ἀκούουσιν καὶ ὑπακούουσιν εἰς τὰς ἐντολάς αὐτοῦ, «Ἐὰν ἀγαπᾷτέ Με, τὰς ἐντολάς μου τηρήσατε». Δι' ἐκείνους οἵτινες εὐρίσκονται εἰς τὴν εὐθείαν στήσιν τῆς καρδίας αὐτῶν, εἶναι ἀρκετόν, τὸ ὅτι ὁ Κύριος ἐνετείλατο αὐτοῖς νὰ συνέρχωνται ἐν τῇ δυνάμει Του, καὶ ὅτι Αὐτὸς ὑπεσχέθη εἰδικὰς εὐλογίας ἀκόμη καὶ εἰς τόσον ὀλίγους, ὥς εἰς δύο, τρεῖς οἵτινες θὰ ὑπῆκουον εἰς Αὐτόν, καὶ ὅτι ἡ ἐκκλησία ἀντιπροσωπευτικῶς εἶναι τὸ σῶμα Αὐτοῦ, καὶ ὅτι τοῦτο αὐξάνει «διὰ πάσης συναφείας» καὶ οἰκοδομεῖ ἑαυτό, «διὰ τῆς οἰκοδομῆς ἀλλήλων» ὥς μέλη εἰς πάσας τὰς χάριτας καὶ καρπούς τοῦ πνεύματος. Συχνάκις δὲ ἡ δυσκολία αὕτη δὲν προέρχεται καθαρῶς ἐκ πνευματικοῦ ἐγωϊσμοῦ, ἀλλὰ μερικῶς ἐκ τῆς παραμελήσεως τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐκ τῆς κλίσεως πρὸς τὰς ἀνθρωπίνους σοφίας, ὑποθέτοντες ὅτι ἡ ὑπόσχεσις, «πάντες ἔσονται διδασκοὶ Θεοῦ» συνεπάγεται ἀτομικὴν διδασκαλίαν, κεχωρισμένως τοῦ ἐνὸς ἐκ τοῦ ἄλλου. Αἱ συνήθειαι ὅμως τῶν Ἀποστόλων καὶ αἱ διδασκαλῖαι αὐτῶν καθὼς καὶ ἡ πείρα τοῦ λαοῦ τοῦ Κυρίου, πάντα ταῦτα εἶναι ἀντίθετα πρὸς τὰς τοιαύτας ἰδέας καὶ σκέψεις.

Ἀφ' ἑτέρου ὅμως δὲν πρέπει νὰ ζητῶμεν ἀπλῶς ἀριθμούς καὶ ἐπιδείξεις καὶ λαϊκότητα, ἀλλὰ πρέπει νὰ ἐνθυμώμεθα, ὅτι αἱ ἐπαγγελθεῖσαι εὐλογίαι τοῦ Κυρίου εἶναι πρὸς «δύο ἢ τρεῖς ἐξ ὑμῶν», καὶ πάλιν διὰ τοῦ Ἀποστόλου, ἡ προτροπὴ εἶναι διὰ τὴν «ἐπισυναγωγὴν ἐαυτῶν». Δὲν εἶναι τὸ φατριαστικὸν πνεῦμα ἐκεῖνο τὸ ὅποιον ὁ Κύριος καὶ οἱ Ἀπόστολοι, χαράσσουσιν ἐνταῦθα, ὅποτε οὗτοι ὑπαινίσσονται ὅτι αἱ συναθροίσεις δὲν πρέπει νὰ εἶναι κοσμικαὶ συναθροίσεις, ἀλλὰ χριστιανικαὶ συναθροίσεις — συναθροίσεις ἐκείνων οἵτινες γνωρίζουσι περὶ τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ, καὶ οἵτινες ἀπεδέχθησαν διὰ τελείας ἀφιερώσεως ἑαυτῶν εἰς Αὐ-

τὸν καὶ τὴν ὑπηρεσίαν αὐτοῦ. Οἱ κοσμικοὶ δὲν πρέπει νὰ παροτρύνωνται ὅπως παρίστανται εἰς τὰς συναθροίσεις ταύτας. Οὗτοι δὲν εἶναι ἕξ ὑ μ ῶ ν, καθὼς «Ὑμεῖς δὲν εἰσθε ἐκ τοῦ κόσμου», καὶ ἐὰν οὗτοι προσελκυσθῶσιν εἴτε διὰ τῆς μουσικῆς, εἴτε δι' ἄλλου τινὸς χαρακτηῆρος, τὸ πνεῦμα τῆς ἐντολῆς ταύτης θὰ ἀπολεσθῇ διότι ὅπου ἡ κοσμικότης ἦθελεν ἀφθονῇ, ὅπου ὑπάρχη ἡ ἐπιθυμία ὅπως ἀρέσκωμεν καὶ προσελκύωμεν τοὺς κοσμικοὺς, ὁ κύριος σκοπὸς τῶν συναθροίσεων ταχέως θέλει παρελθῇ. Ὁ κύριος δὲ σκοπὸς τῶν συναθροίσεων τούτων ἐξηγεῖται ὅτι εἶναι, «ἡ οἰκοδομὴ ἑαυτῶν εἰς τὴν ἀγιοτάτην πίστιν» «οἰκοδομοῦντες ἀλλήλους» «προτρέποντες ἀλλήλους εἰς ἀγάπην καὶ καλὰ ἔργα» — Ἰούδας 20. Α' Θεσσαλονικεῖς ε' 11. Ἑβραίους ι' 24.

Τὸ κακῶν διαθέσεων ποίμνιον ἃς συναθροίζεται ὁμοῦ ἐπὶ τὸ αὐτό, τὸ δὲ ὑπὸ τῶν καλῶν, ἠθικῶν διαθέσεων ἐμφορούμενον ποίμνιον ἃς συναθροίζεται ὁμοῦ μετὰ τοῦ εἵδους αὐτῶν· οἱ δὲ ἐκ τοῦ πνεύματος ἀποκηθέντες ἃς κάμνωσι τὴν ἐπιδυναγωγὴν ἑαυτῶν, καὶ ἃς ἐνεργῶσι συμφώνως πρὸς τοὺς ὅρους τοὺς ἐν τῇ λόγῳ τοῦ Κυρίου εὐρισκομένους διὰ τὴν οἰκοδομὴν ἑαυτῶν. Ἐὰν ὅμως οὗτοι παραμελοῦσι τοῦτο, ἡ διὰ τὰς δυσμενεῖς ἐκείνας συννεπείας κατηγορία ἃς μὴ προσάπτηται εἰς τὴν Κεφαλὴν τῆς ἐκκλησίας, οὔτε εἰς τοὺς πιστοὺς Ἀποστόλους, οἵτινες σαφῶς προσέδωσαν ἔμφασιν εἰς τὴν κατάλληλον πορείαν, παραδειγματίσαντες ταύτην διὰ τῆς ἰδίας ἑαυτῶν διαγωγῆς.

Τοῦτο ὅμως δὲν σημαίνει ὅτι πρέπει νὰ ἀπαγορευῇ ἡ εἰσοδος εἰς τὴν ἐκκλησίαν εἰς τοὺς ἑξῶθεν, εἰς τὰς συναθροίσεις τῆς Ἐκκλησίας, ἐὰν οὗτοι ἐνδιαφέρωνται ἀρκετὰ, ὥστε νὰ ἐπιθυμῶσι νὰ εἰσέλθωσι «καὶ νὰ παρατηρῶσι τὴν τάξιν ἡμῶν» καὶ νὰ εὐλογηθῶσιν ὑπὸ τῆς ἀγίας ὑμῶν ἀναστροφῆς, ὑπὸ τῶν προτροπῶν εἰς καλὰ ἔργα, καὶ πρὸς ἀγάπην, καὶ τῆς ἐκθέσεως τοῦ Θεοῦ λόγου τῆς ἐπαγγελίας, κλπ. Ὁ Ἀπόστολος ὑποδεικνύει τοῦτο σαφέστατα εἰς Α' Κορινθ. ιδ' 24. Τὸ σημεῖον εἰς ὃ ἐφιστῶμεν τὴν προσοχὴν ἡμῶν, εἶναι ὅτι «ἡ ἐπισυναγωγή ἡμῶν» δὲν εἶναι συνάθροισις ἀπίστων, ἐνθα συνεχῶς προσπάθειαι καταβάλλονται, ὅπως θραύωνται αἱ καρδίαι τῶν ἁμαρτωλῶν. Ὁ ἁμαρτωλὸς πρέπει νὰ εἶναι ἐλεύθερος νὰ παρίσταται, ἀλλὰ πρέπει νὰ ἀφίηται μόνος ὅπως παρατηρῇ τὴν τάξιν καὶ τὴν ἀγάπην τὴν ἐπικρατοῦσαν μεταξὺ τῶν ἀφιερωμένων τοῦ Κυρίου, ἵνα καίτοι οὗτος θὰ κατανοῇ τοιοῦτοτρόπως ταῦτα ἐν μέρει, ἐλέγχεται διὰ τὰς ἁμαρτίας αὐτοῦ, διὰ τῆς διακρίσεως τοῦ πνεύματος τῆς ἀγιότητος καὶ ἀγνότητος ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, καὶ τοιοῦτοτρόπως πεισθῇ διὰ τὰς δογματικὰς αὐτοῦ πλάνας διὰ τῆς παρατηρήσεως τῆς τάξεως καὶ τῆς συμμετρίας τῆς ἀληθείας, τῆς ἐπικρατούσης μεταξὺ τοῦ λαοῦ τοῦ Κυρίου.— Παράβαλλε Α' Κορινθ. ιδ' 23-26.

Τοῦτο δὲ ὁδηγεῖ ἡμᾶς ὅπως ἐξετάσωμεν τὸν γενικόν,

ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ ΤΩΝ ΣΥΝΑΘΡΟΙΣΕΩΝ,

τοῦ λαοῦ τοῦ Κυρίου. Πρῶτον πάντων παρατηροῦμεν ὅτι ὁ λαὸς τοῦ Κυρίου ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου, καθὼς καὶ εἰς ἄλλα ζητήματα, ἀφίεται ἄνευ ἀμέσων νόμων καὶ κανονισμῶν, — ἀφίεται ἐλεύθερος ὅπως ἐξοικειῶσιν ἑαυτοὺς ἀναλόγως πρὸς τὰς ὑπὸ μεταβολὴν ὑποκειμένας συνθήκας τοῦ τε χρόνου καὶ τῆς χώρας, ἀφίεται ἐλεύθερος διὰ τὴν ἐξάσκησιν τοῦ πνεύματος τοῦ σωφρονισμοῦ, ἀφίεται ἐλεύθερος ὅπως ζητῇ τὴν ἄνωθεν κατερχομένην σοφίαν, καὶ νὰ ἐκδηλοῖ τὸν βαθμὸν τῆς ἀποκτήσεως τῆς ὁμοιότητος τοῦ χαρακτῆρος τοῦ Κυρίου, ὑπὸ τὴν πειθαρχίαν τοῦ νόμου τῆς ἀγάπης. Ὁ νόμος οὗτος τῆς Ἀγάπης, πρέπει νὰ ἐπιδιώκῃ τὴν σεμνότητα καὶ τὸ μέτριον σχετικῶς πρὸς πᾶσαν καινοτομίαν, ἢ μεταλλαγὴν ἀπὸ τὰς συνηθείας τῆς ἀρχεγόνου ἐκκλησίας, πρέπει δὲ ἐπίσης νὰ εἴμεθα βέβαιοι ὅτι ὁ νόμος οὗτος θὰ διστάξῃ, ὅπως ἐπιφέρῃ γενικὰς μεταλλαγὰς, ἐκτὸς μόνον ἐκεῖ ἔνθα ἡ ἀνάγκη αὐτῶν θὰ εἶναι λίαν φανερά, καὶ τότε ἀκόμη πρέπει νὰ ζητῶμεν ὅπως εὕρισκώμεθα ἐντὸς τοῦ πνεύματος πάσης συμβουλῆς, καὶ καθοδηγίας, καὶ πρακτικῆς τῆς πρώτης ἐκκλησίας.

Εἰς τὴν πρώτην ἐκκλησίαν, ἔχομεν τὸ παράδειγμα τῶν Ἀποστόλων, ὡς εἰδικῶν διδασκάλων. Ἐχομεν τὸ παράδειγμα τῶν πρεσβυτέρων, οἵτινες ἐξήσκουν ποιμενικὸν ἔργον, εὐαγγελικὸν ἔργον, καὶ προεφήτευον, ἢ ἐκήρυττον δημοσίᾳ· ἔκ τινος δὲ εἰκόνοσ, παρεχομένης ἡμῖν εἰδικῶς εἰς Α΄ Κορινθίους ιδ΄ δυνάμεθα νὰ κρίνωμεν, ὅτι ἕκαστον μέλος τῆς Ἐκκλησίας, ἐνεθαρρύνετο ὑπὸ τῶν Ἀποστόλων, ὅπως ἐξασκῇ οἷονδῆποτε τάλαντον ἢ χάρισμα δυνατόν νὰ εἶχε πρὸς δόξαν τοῦ Κυρίου καὶ πρὸς ὑπηρεσίαν τῶν ἀδελφῶν. — καὶ τοιοῦτοτρόπως ἕκαστος ἐξήσκει ἑαυτὸν καὶ ἐνεδυναμοῦτο ἐν Κυρίῳ καὶ ἐν τῇ Ἀληθείᾳ, βοηθῶν τοὺς ἄλλους, καὶ ὑποβοηθούμενος καὶ οὗτος ἀφ' ἑτέρου ὑπὸ τῶν ἄλλων. Ἡ ἀφήγησις αὕτη περὶ κοινῆς τινος συναθροίσεως τῆς Ἐκκλησίας καθὼς συνέβαιnen εἰς τὰς ἡμέρας τῶν Ἀποστόλων, δὲν δύναται νὰ τεθῇ εἰς πρᾶξιν τελείως καὶ ἐν λεπτομερείᾳ σήμερον, ἔνεκα τῶν ἰδιατέρων «χαρισμάτων τοῦ πνεύματος» τῶν προσκαίρως ἐπὶ τῆς πρώτης ἐκκλησίας ἐπιδαψιλευθέντων, πρὸς κατάπεισιν τῶν ἔξωθεν τῆς Ἐκκλησίας εὕρισκομένων, καθὼς καὶ διὰ τὴν προσωπικὴν ἐνθάρρυνσιν εἰς καιρὸν, κατὰ τὸν ὅποιον, ἄνευ τῶν χαρισμάτων τούτων, θὰ ἀπέβαιnen ἀδύνατον δι' οἷονδῆποτε ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ αὐτῶν, ὅπως οἰκοδομηθῇ, ἢ λάβῃ ὠφέλειάν τινα εἰς οἷονδῆποτε βαθμὸν. Ἐν τούτοις ὅμως, ἐκ τῆς ἀρχεγόνου ἐκείνης συνηθείας ἣτις ἐπεδοκιμάσθη ὑπὸ τοῦ Ἀποστόλου δυνάμεθα νὰ ἀποσύρωμεν πολὺτιμα καὶ βοηθητικὰ μαθήματα, ἅτινα εἶναι δυνατόν ὅπως ἐφαρμοσθῶσι πανταχοῦ ὑπὸ τῶν μικρῶν συναθροίσεων τοῦ λαοῦ τοῦ Κυρίου, ἀναλόγως πρὸς τὰς περιστάσεις.

Τὸ κύριον μάθημα εἶναι τὸ τῆς ἀμοιβαίας ἀρωγῆς, καὶ «οἰκοδομῆς ἀλλήλων εἰς τὴν ἀγωτάτην πίστιν.» Δὲν ὑφίστατο συνήθεια ὅπως εἰς τῶν πρεσβυτέρων, ἢ καὶ ἀκόμη τινὲς κηρύττωσιν τακτικῶς, οὔτε καὶ νὰ ἐκτελῶσιν, ἢ νὰ προσπαθῶσιν ὅπως ἐκτελέσωσιν αὐτοὶ μόνον πᾶσαν τὴν οἰκοδομὴν καὶ τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ σώματος. Ἀλλὰ υπῆρχε συνήθεια, ὅπως ἕκαστον μέλος ἐκτελῇ τὸ μέρος αὐτοῦ, τῶν μερῶν τῶν πρεσβυτέρων, ὄντων τῶν πλεον σπουδαιοτέρων, ἀναλόγως τῶν ἱκανοτήτων καὶ χαρισμάτων αὐτῶν. Δυνάμεθα δὲ νὰ ἴδωμεν ἐκ τούτου, ὅτι ἡ διάταξις αὕτη ἦτο λίαν ἐπωφελής, καὶ ἐπέφερεν εὐλογίαν, ὅχι μόνον εἰς τοὺς ἀκούοντας, ἀλλὰ καὶ εἰς πάντας τοὺς συμμετέχοντας. Καὶ τίς δὲν γνωρίζει ὅτι καὶ ὁ πτωχότερος ὁμιλητὴς ἀκόμη, ἢ τὸ πλεον ἀπαίδευτον πρόσωπον, δύναται, ἐὰν ἡ καρδία αὐτοῦ εἶναι πλήρης ἀγάπης διὰ τὸν Κύριον καὶ ἀφιερώσεως εἰς αὐτόν, νὰ μεταδώσῃ σκέψεις λίαν πολυτίμους εἰς πάντας τοὺς ἀκούοντας. Ἡ ἐνταῦθα περιγραφομένη τάξις τῶν συναθροίσεων, ἣν περιγράφει ὁ Ἀπόστολος, προφανῶς ἦτο παράδειγμα τῆς πλειονότητος τῶν ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας τηρουμένων συναθροίσεων. Ἡ ἀφήγησις δεικνύει, ὅτι ἡ συνάθροισις ἐκείνη ἦτο μικτή, κατὰ τὴν ὁποίαν, ἐφαρμόζοντες τὴν ἀφήγησιν ταύτης εἰς τοὺς παρόντας χρόνους, ὁ εἰς ἡδύνατο νὰ προτρέψῃ, ὁ ἄλλος νὰ ἐξηγήσῃ, ὁ ἕτερος νὰ προσφέρῃ προσευχὴν τινα, ὁ ἄλλος νὰ προτείνῃ ὅπως ψαλλῇ ὕμνος τις, ἄλλος ὅπως ἀναγνώσῃ ποίημά τι, τὸ ὁποῖον νὰ προσαρμόζηται πρὸς τὰ αἰσθήματα καὶ τὴν πείραν αὐτοῦ, ἐν ἁρμονίᾳ πρὸς τὸ χωρίον τῆς συναθροίσεως· ἕτερος ἀκόμη ἡδύνατο νὰ ἀναφέρῃ Γραφικά τινα χωρία, ἐπιβεβαιοῦντα τὸ ὑπὸ συζήτησιν χωρίον, καὶ τοιουτοτρόπως ὁ Κύριος ἡδύνατο νὰ μεταχειρισθῇ ἕκαστον καὶ πάντα τὰ μέλη τῆς Ἐκκλησίας διὰ τὴν ἀμοιβαίαν οἰκοδομὴν, ἀμοιβαίαν ἀνάπτυξιν.

Δὲν ἔχομεν ὅμως τὴν γνώμην, ὅτι οὐδέποτε ἐγένετο κήρυγμα εἰς τὴν πρώτην Ἐκκλησίαν. Ἀπεναντίας, εὐρίσκομεν ὅτι ὅπουδῆποτε οἱ Ἀπόστολοι μετέβαινον, οὗτοι ἐθεωροῦντο ὡς οἱ ἄριστοι ἐξηγηταὶ τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ, οἵτινες θὰ ἦσαν ἀκόμη παρόντες μόνον ἐπὶ ὀλίγον τινὰ καιρὸν, καὶ οἱ ὁποῖοι κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς παρουσίας αὐτῶν, φαίνεται ὅτι ἔκαμνον σχεδὸν πᾶσαν τὴν δημόσιον ἐκκείνην ὑπηρεσίαν τῆς διδασκαλίας, καίτοι δὲν ἀμφιβάλλομεν, ὅτι καὶ ἄλλαι κοινωνικαὶ συναθροίσεις, ἀνοικταὶ εἰς πάντας, ἐτηροῦντο ἐπίσης. Τὴν ἰδίαν δὲ ταύτην συνήθειαν, σχετικῶς πρὸς τὸ Ἀποστολικὸν κήρυγμα, δὲν ἀμφιβάλλομεν ἠκολούθουν καὶ ἄλλοι οἵτινες δὲν ἦσαν Ἀπόστολοι, παραδείγματος χάριν, ὁ Βαρνάβας ὁ Τιμόθεος, ὁ Ἀπολλῶς, ὁ Τίτος, κλπ. Τὰς ἰδίας δὲ ἐλευθερίας ἀπελάμβανον ἐπίσης καὶ ἄλλοι, οἵτινες κακῶς ἐμιμοῦντο αὐτούς, καὶ οἵτινες ἐξήσκουν λίαν πονηρὰς ἐπιρροάς—ὁ Ὑμέναιος, ὁ Φίλητος καὶ ἄλλοι.

Ἐνθα ὁ Κύριος δὲν κατέθεσεν ὁριστικούς νόμους, θὰ ἦτο

ἀκατάλληλον δι' ἡμᾶς ἢ δι' ἄλλους νὰ ὀρίσωμεν νόμον τινά. Ἐν τούτοις προσφέρομεν ἐνταῦθα εἰσηγήσεις τινάς, δηλαδή ὅτι ὑπάρχουσι πνευματικαὶ τινες ἀνάγκαι τῆς Ἐκκλησίας, αἵτινες πρέπει νὰ ἐξυπηρετηθῶσιν:—

(1) Ἡ Διδασκαλία εἶναι ἀναγκαία — εἰς τὰ πλεόν καθαρώτερα προφητικά ζητήματα, καθὼς ἐπίσης καὶ εἰς τὰ ἠθικά δόγματα, καὶ σχετικῶς πρὸς τὴν ἀνάπτυξιν τῶν Χριστιανικῶν χαριστῶν.

(2) Ἐνεκα τῆς κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον ὑπαρχούσης διαφορᾶς τῶν μεθόδων ἐν τῇ χρήσει τῆς γλώσσης, καὶ ἔνεκα τῆς κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον ἀμβλύτητος τῆς διανοίας καὶ τῶν διαφορῶν βαθμῶν τῆς πνευματικῆς ἀντιλήψεως, καθὼς συμβαίνει μεταξὺ ἐκείνων οἵτινες εἶναι νήπια ἐν Χριστῷ, καὶ ἐκείνων οἵτινες εἶναι περισσότερον ἀνεπτυγμένοι εἰς τὴν γνῶσιν καὶ τὴν χάριν, καλὸν εἶναι ὅπως παρέχωνται εὐκαιρίαι, κατὰ τὰς ὁποίας ἕκαστος πρέπει νὰ ἐνθαρρύνηται ὅπως ἐκφράξῃ τὴν ὑπ' αὐτοῦ ἀντίληψιν ἐπὶ τοῦ ζητήματος καὶ ἐὰν ἡ ἀντίληψις του εἶναι ἑλλιπής, ἐπιδιορθωθῇ ὑπὸ τῶν διακηρύξεων τῶν ἄλλων ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου.

(3) Πρέπει νὰ ὑπάρχωσι συχναὶ τακτικαὶ συναθροίσεις, καθ' ἃς λογικῶς νὰ παρέχωνται πρήρεις εὐκαιρίαι εἰς πάντα ὅπως ἐκθέσῃ ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον αὐτὸς πιστεύει, ὅτι ἔχει διάφορόν τινα ὄψιν ἀληθείας, ἀπὸ ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἴσως γενικῶς πιστεύεται καὶ ἐπιδοκιμάζεται ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας.

(4) Ὅχι μόνον πρέπει νὰ ὑπάρχωσιν ὑπηρεσίαι λατρείας καὶ ἀφοσιώσεως, συνδεδεμέναι μετὰ τῶν ἄλλων συναθροίσεων τοῦ λαοῦ τοῦ Κυρίου, ἀλλὰ καὶ αὕτη ἡ πείρα δεικνύει τὴν ὠφέλειαν τοῦ νὰ ἀκούῃ ἕκαστος τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ὁμολογοῦντα διὰ τοῦ ἰδίου αὐτοῦ στόματος, εἴτε διὰ τῆς ὁμολογίας, εἴτε διὰ τῆς προσευχῆς τὴν πρὸς τὸν Κύριον ἀφοσιώσιν αὐτοῦ.

Ἡ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΕἶΝΑΙ ΑΚΟΜΗ ΑΝΑΓΚΑΙΑ

Σχετικῶς πρὸς τὴν πρώτην πρότασιν: Ζῶμεν εἰς καιρὸν, καθ' ὃν αἱ διδασκαλαὶ ἐν γένει χλευάζονται, καὶ ὁπότε πολυάριθμοι ἀξιοῦσιν ὅτι διδασκαλία καὶ πίστις οὐδεμὰν ἀξίαν ἔχουσι σχετικῶς πρὸς τὰ ἔργα καὶ τὴν ἠθικὴν. Δὲν δυνάμεθα νὰ συμφωνήσωμεν εἰς τοῦτο, διότι εὐρίσκομεν ταῦτα μὴ ὁμοφωνοῦντα οὐδόλως πρὸς τὸν Θεῖον λόγον, ἐν τῷ ὁποίῳ ἡ πίστις τίθεται πρώτη, τὰ δὲ ἔργα εἰς δευτέραν σειράν. Ἡ πίστις ἡμῶν εἶναι ἐκείνη ἣτις γίνεται δεκτὴ παρὰ τοῦ Κυρίου, καὶ κατὰ τὴν πίστιν ἡμῶν θὰ μᾶς ἀνταμείψῃ, καίτο οὗτος ἀναμένει ὅπως ἡ καλὴ πίστις ἀποφέρῃ καλὰ ἔργα, ὅσον ἡ ἀδυναμία τοῦ ἐπιγείου

σκεύους θὰ ἐπέτρεπεν. Οὗτος εἶναι ὁ κανὼν τῆς πίστεως, ὁ ἐκτιθέμενος ἀπανταχοῦ τῶν Γραφῶν. «Ἄνευ πίστεως ἀδύνατον εὐ-αρεστῆσαι τῷ Θεῷ». «Αὕτη εἶναι ἡ νίκη ἡ νικήσασα τὸν κόσμον ἡ πίστις ἡμῶν». (Ἑβραίους ια' 6. Α' Ἰωάν. ε' 4). Οὐδεὶς ἐπομένως δύναται καταλλήλως νὰ θεωρηθῇ ὑπερνικητής, ἐὰν δὲν ἐξασκήσῃ πίστιν εἰς τὸν Θεόν καὶ εἰς τὰς ὑποσχέσεις Αὐτοῦ. ἵνα δὲ ἐξασκήσῃ πίστιν εἰς τὰς ὑποσχέσεις αὐτοῦ, πρέπει νὰ τὰς κατανοῇ, ἡ δὲ εὐκαιρία καὶ ἱκανότης ὅπως ἐνδυναμοῦται εἰς τὴν πίστιν θὰ ἦναι ἀνάλογος πρὸς τὴν ὑπ' αὐτοῦ κατανόησιν τοῦ Θεοῦ σχεδίου τῶν αἰώνων, καὶ τῶν μεγίστων καὶ πολυτίμων ἐπαγγελιῶν, τῶν ἐν αὐτῷ περιεχομένων. Ἐπομένως, ἡ διδασκαλία εἶναι ἀναγκαία ὅχι μόνον διὰ τὴν γνῶσιν τὴν ὁποίαν ὁ λαὸς τοῦ Θεοῦ πρέπει νὰ ἔχῃ καὶ νὰ ἀπολαμβάνῃ ἐπὶ τῶν προγμάτων τῶν ἀνηκόντων εἰς τὸν Θεόν καὶ ἥτις γνῶσις εἶναι ὑπερτέρα καὶ ἀνωτέρα τῆς γνώσεως τοῦ κόσμου, ἀλλὰ κυρίως ἕνεκα τῆς ἐπιδράσεως τὴν ὁποίαν ἡ γνῶσις αὕτη θὰ ἐξασκήσῃ ἐπὶ πασῶν τῶν ἐλπίδων, φιλοδοξιῶν καὶ τῆς διαγωγῆς. «Ὅστις ἔχει τὴν ἐλπίδα ταύτην ἐν ἑαυτῷ καθαρίζει ἑαυτόν», (Α' Πωάν. γ' 3) εἶναι Γραφικὴ τις ἔκφρασις, ἥτις τελείως συμφωνεῖ πρὸς τὰ ἀνωτέρω ἐκτεθέντα. Ἐκεῖνος ὅστις θὰ ἐπεχειρεῖ νὰ καθαρίσῃ ἑαυτόν, νὰ ἀγνίσῃ τὴν διαγωγὴν αὐτοῦ, πρέπει, ἐὰν θέλῃ νὰ ἐπιτύχῃ, νὰ ἀρχίσῃ καθὼς αἱ Γραφαὶ ἀρχίζουσιν, ἀπὸ τὴν καρδίαν, καὶ πρέπει νὰ προχωρήσῃ, μεταχειριζόμενος ὡς καθαρτήριον μέσον, τὰς ἐμπνευσμένας ἐπαγγελίας. Τοῦτο δὲ σημαίνει γνῶσιν τῶν διδασκαλιῶν τοῦ Χριστοῦ.

Πρέπει δὲ μὴ εἶναι, ὅπως σαφῶς διακρίνωμεν καὶ κατανοῶμεν τὴν διαφορὰν μεταξὺ τῶν διδασκαλιῶν τοῦ Χριστοῦ, καὶ τῶν διδασκαλιῶν δογμάτων ἀνθρώπων. Αἱ διδασκαλαί τοῦ Χριστοῦ εἶναι ἐκεῖναι τὰς ὁποίας αὐτὸς ὁ ἴδιος καὶ οἱ ἐμπνευσμένοι αὐτοῦ ἀπόστολοι ἐξέθεσαν ἐνώπιον ἡμῶν ἐν τῇ Καινῇ Διαθήκῃ. Αἱ διδασκαλαί τῶν ἀνθρώπων εὐρίσκονται εἰς τὰ σύμβολα τῆς πίστεως τῶν ἀνθρώπων, πολλὰ τῶν ὁποίων ὑπερμέτρως καὶ χονδροειδῶς εὐρίσκονται εἰς διαφωνίαν πρὸς τὰς διδασκαλίας τοῦ Κυρίου, καὶ ἐν μεγάλῃ παραφωνίᾳ πρὸς ἄλληλα. Ἐπομένως δὲν εἶναι ἀρκετόν, ὅπως διδασκῶμεν ταῦτα ἐφ' ἅπαξ, διότι καθὼς ὁ Ἀπόστολος λέγει ἐδέχθημεν τοὺς θησαυροὺς τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ ἐντὸς πτωχῶν γηίνων σκευῶν, ἅτινα μεγάλως διαρροοῦσιν καὶ συνεπῶς ἐὰν παύσωμεν δεχόμενοι ταύτας θὰ παύσωμεν ἐκίσης ἀπὸ τοῦ νὰ ἔχωμεν καὶ τὰς διδασκαλίας ταύτας, διὰ τὴν ὁποίαν αἰτίαν εἶναι ἀναγκαῖον, ὅπως λαμβάνωμεν «στίχον ἐπὶ στίχον, διδασκαλίαν ;πλ διδασκαλίαν» καὶ ὅπως συνεχῶς ἀνανεῶμεν καὶ ἐπαναλαμβάνωμεν τὰς μελέτας ἡμῶν ἐπὶ τοῦ Θεοῦ σχεδίου τῶν αἰώνων, μεταχειριζόμενοι πρὸς τοῦτο, οἰαδήποτε βοηθήματα, καὶ ἀρωγὴν ἢ Θεῖα πρόνοια θὰ ἡνδόκει νὰ προμη-

θεύσῃ ἡμῖν, ζητοῦντες ὅπως ὅσον τὸ δυνατόν καλλίτερον, ὑπακούωμεν εἰς τὴν ἐντολὴν τοῦ Ἀποστόλου, ἣτις ἔχει ὡς ἑξῆς.— «μὴ μόνον ἐπλήσμονες ἀκροαταὶ τοῦ λόγου, ἀλλὰ καὶ ποιηταὶ τοῦ ἔργου» καὶ νοιουτοτρόπως «ποιηταὶ τοῦ λόγου». — Ἰάκ. α' 22-25.

Ἡ δευτέρα ἡμῶν πρότασις εἶναι μία ἣτις δυνατόν νὰ μὴ ἐκτιμᾶται τόσον τελείως καὶ ἀμέσως ὅσον ἡ πρώτη. Πολλοί, ἐὰν μὴ πάντες, φαίνονται νομίζοντες, ὅτι ἐκεῖνοι οἵτινες δύνανται νὰ ἐκθέτωσι τὴν ἀλήθειαν περισσότερον σαφῶς, περισσότερον εὐγλώττως, περισσότερον ἀκριβῶς, πρέπει νὰ εἶναι καὶ οἱ μόνοι, οἵτινες πρέπει νὰ ἐξηγῶσιν αὐτήν, καὶ ὅτι οἱ ἄλλοι πρέπει νὰ τηρῶσι σιωπὴν, νὰ ἀκούωσι καὶ νὰ μανθάνωσιν. Ἡ σκέψις αὕτη εἶναι ὀρθὴ ὑπὸ πολλὰς ἐπόψεις. Δὲν ἔχομεν τὴν γνώμην ὅτι πρῶτος τυχὼν πρέπει νὰ τίθεται ὡς διδάσκαλος, ἢ νὰ ἀποβλέπωσιν πρὸς αὐτὸν ὡς πρὸς διδάσκαλον, ἢ οἱ λόγοι αὐτοῦ ἢ αὐτῶν νὰ θεωρῶνται ὡς διδακτικοί, ἐνῷ αὐτοὶ εἶναι ἀνίκανοι νὰ δώσωσιν ὁδηγίαν, διδασκαλίαν τινά, καὶ οἵτινες δὲν κατανοοῦσι σαφῶς τὸ Θεῖον Σχέδιον. Ὑπάρχει ὁμως μεγάλη διαφορὰ μεταξὺ τοῦ διορισμοῦ τούτων ὅπως διδάσκωσιν— καθὼς συμβαίνει εἰς τὴν περίπτωσιν τῶν πρεσβυτέρων—καὶ μεταξὺ τῆς τηρήσεως συναθροίσεως τινός, κατὰ τὴν ὁποίαν πάντα τὰ μέλη τῆς νέας κτίσεως νὰ ἔχωσι τὴν εὐκαιρίαν, ὅπως ἐκθέτωσι διὰ βραχέων τὰς γνώμας αὐτῶν, ἢ νὰ ὑποβάλλωσιν ἐρωτήσεις, χωρὶς ὁμως νὰ ἔχωσιν τὴν γνώμην, ὅτι αἱ ἐρωτήσεις αὐτῶν, ἢ αἱ ἀμφιβολίαι, ἢ αἱ ἐκφράσεις τῶν ἰδεῶν αὐτῶν, πρέπει νὰ ὑποστηρίζωνται ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας, ὡς οὐσαὶ δῆθεν καὶ γινῶμαι, αὐτῆς τῆς ὁμάδος. Εἰς τοιαύτας συναθροίσεις δύνανται νὰ ἐκτίθενται καὶ πεπλανημένοι ἰδέαι, ὑπὸ μορφὴν ἐρωτήσεων—ὄχι μὲ τὴν πρόθεσιν ὅπως διδάξωσι τὰς ἰδέας ταύτας, ὄχι μὲ τὸν σκοπὸν ὅπως ἐπιβάλλωσι ταύτας, ἀλλὰ μὲ τὸν σκοπὸν, ὅπως αἱ ἰδέαι αὗται ὑποστῶσιν ἐπίκρισιν, ἐὰν ἔχωσιν ἀνάγκην ἐπικρίσεως, ἢ ἐπιδοκιμασίας, ἐὰν εἶναι ἄξιοι συστάσεως. Τοιαῦται ὁμως εὐκαιρίαι πρέπει νὰ καθαγιαζῶνται καὶ τηρῶνται μόνον ἐπὶ παρουσίᾳ τινὸς προκεχωρημένου εἰς τὴν Ἀλήθειαν, καὶ δυναμένου νὰ παράσχῃ Γραφικόν τινα λόγον διὰ τὴν πίστιν αὐτοῦ, καὶ νὰ ἐπιδείξῃ τὴν ὁδὸν τοῦ Κυρίου περισσότερον τελείως. Ἐὰν δὲ ἐρωτηθῶμεν, Ὅποια ὠφέλεια θὰ προέκυπτεν ἐκ τῆς τοιαύτης πορείας, θὰ ἀπεκρινόμεθα ὅτι συχνάκις εἶδομεν τὰς ἐκ ταύτης ὠφελείας ἐκδηλουμένας, συχνάκις εἶναι δύσκολον — συνήθως δὲ καὶ ἀδύνατον — ὅπως καθορίσωμεν τὰ ζητήματα κατὰ τὸν ἀπλούστερον καὶ εὐθύτερον τρόπον· ἐξ ἴσου δὲ ἀδύνατον εἶναι καὶ διὰ πάσας τὰς διανοίας, ὅσον δῆποτε εἰλικρινεῖς καὶ ἂν ᾧσιν αὗται, εἰς τὸ νὰ κατανοήσωσι ζήτημά τι εἰς τὸν αὐτὸν βαθμὸν τῆς σαφηνείας, ἐκ μιᾶς μόνον εἰκόνης ἢ τύπου. Ἐντεῦθεν λοιπὸν προκύπτει ἡ ἀξία τῶν ἐρωτή-

σεων μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς ἀληθείας, ὡς τοῦτο εἰκονίζεται ἐν ταῖς παραβολαῖς τοῦ Κυρίου ἡμῶν, ὅστις ἐξέθετε τὰ ζητήματα ἐκ διαφορῶν ἀπόψεων, ὅπερ προσέδιδεν ἁρμονικωτέραν καὶ τελειότεραν ἄποψιν εἰς τὸ ὅλον. Τοιουτοτρόπως καὶ ἡμεῖς ἐπίσης παρατηρήσαμεν ὅτι ἡ ἀκαλαίσθητος καὶ ἡ σφαλερὰ ἔκθεσις ἀληθείας τινος, συχνάκις, ἐπέφερεν ἀποτελεσματικὴν εἰσοδὸν εἰς τινὰς διανοίας καὶ πρὸ πάντων ἐκεῖ ἔνθα σώφρων τις καὶ περισσότερον περιεσκεμμένη ἔκθεσις τῆς ἀληθείας ἀπέτυχεν — διότι ἡ ἀδεξιότης τοῦ ὁμιλητοῦ συνταυτίζεται ὑπὸ τινὰς ἐπόψεις πρὸς τὸ κατώτερον ἐπίπεδον τῆς λογικῆς καὶ κρίσεως τοῦ ἀκροατοῦ. Ἡμεῖς χαίρομεν ἐὰν τὸ Εὐαγγέλιον κηρύττεται, καὶ εὕρισκει ἑδωφὸς εἰς πεινώσας καρδίας, ἀδιάφορον ποῖον θὰ εἶναι τὸ πρὸς τοῦτο μέσον, καθὼς ὁ Ἀπόστολος λέγει, — ὅτι «Τινὲς κηρύττουσι τὸν Χριστὸν ἐξ ἀντιζηλίας καὶ φθόνου». Δυνάμεθα μόνον νὰ χαίρωμεν, ἐὰν τινες προσῆλθον εἰς τὴν κατάλληλον γνῶσιν τοῦ Κυρίου, καίτοι μεγάλως πρέπει νὰ θλιβώμεθα, διὰ τὰ ἀναρμόδια καὶ ἀπρεπῆ ἐλατήρια τὰ ὑποκινήσαντα τὴν ἔκθεσιν τῆς ἀληθείας, ἢ καθὼς συμβαίνει εἰς τὴν ἄλλην περίπτωσιν, διὰ τὴν ἀτέλειαν τῆς ἐκθέσεως τῆς ἀληθείας. Ὁ Κύριος, οἱ ἀδελφοὶ καὶ ἡ Ἀλήθεια εἶναι ἐκεῖνοι τοὺς ὁποίους ἀγαπῶμεν, καὶ ἐπιθυμοῦμεν νὰ ὑπηρετήσωμεν· καὶ ἐπομένως πρέπει νὰ χαίρωμεν διὰ πᾶν ὅ,τι φέρει τὰ ποθούμενα ἀποτελέσματα, καὶ πρέπει νὰ διατάξωμεν τὰς ὑποθέσεις ἡμῶν οὕτως, ὥστε νὰ μὴ παρεμβάλλωσι προσκόμματα εἰς τοῦτο, τὸ ὁποῖον ἀναγνωρίζομεν ὅτι εἶναι γεγονός. Τεῦτο ὅμως δὲν σημαίνει, ὅτι οἱ παράλογοι καὶ ἀκατάλληλοι πρέπει νὰ τίθενται ὡς διδάσκαλοι ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, καὶ οὔτε πρέπει νὰ φαντασθῶμεν ὅτι αἱ παράλογοι ἐκθέσεις τῆς ἀληθείας πρέπει νὰ εἶναι γενικῶς καὶ αἱ πλέον ἐπιτυχέστεραι. Ὅλως ἀπεναντίας. Ἐν τούτοις δὲν πρέπει τὰ ἀγνοῶμεν παντάπασιν, ὅτι ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον βλέπομεν συχνάκις ἀποβαίνει ἀγωγὸς εὐλογίας εἰς τινὰς διανοίας, καὶ ὅτι τοῦτο ὑποστηρίζεται καὶ διὰ τῶν ἐθίμων καὶ οὐνηθειῶν τῆς πρώτης ἐκκλησίας.

Πρὸς ὑποστήριξιν τῆς τρίτης ἡμῶν προτάσεως, λέγομεν τὰ ἑξῆς: Ἀδιάφορον πόσον πεπεισμένοι εἴμεθα, ὅτι κατέχομεν τὴν ἀλήθειαν, θὰ ἦτ. οὐννετον δι' ἡμᾶς ἐὰν ἐκλείομεν καὶ ἡμποδοῦμεν τὴν θύραν τῶν ἐπερωτήσεων, καὶ τῶν ἀντιθέτων ἐκφράσεων, οὕτως ὥστε ἐξ ὀλοκλήρου νὰ ἀπεκλείοντο πάντα τὰ ὑπὸ τοῦ διευθύνοντος τὴν συνάθροισιν, ἢ ὑφ' ὀλοκλήρου τῆς συναθροίσεως, νομιζόμενα ὡς πεπλανημένα ἰδέαι. Εἰς περιορισμὸς πρέπει νὰ ἐπικρατῇ, διὰ τοιαύτην τινὰ ὀλοσχερῇ ἀπόκλεισιν· δηλαδή, ὅτι, αἱ συναθροίσεις τῆς νέας κτίσεως, τῶν νέων κτισμάτων, δὲν γίνονται πρὸς ἑξέτασιν κοσμικῶν ζητημάτων, κοσμικῶν ἐπιστημῶν καὶ φιλοσοφιῶν, ἀλλὰ μόνον ἀποκλειστικῶς διὰ τὴν σπουδὴν τῆς Θείας ἀποκαλύψεως. Ἐν τῇ σπουδῇ δὲ τῆς

Θείας ἀποκαλύψεως, ἡ συνάθροισις πρέπει πρῶτον καὶ τελευταῖον καὶ πάντοτε νὰ ἀναγνωρίζῃ τὴν διαφορὰν τὴν ὑφισταμένην μεταξὺ τῶν θεμελιωδῶν ἀρχῶν τῶν διδασκαλιῶν τοῦ Χριστοῦ (τὰς ὁποίας οὐδὲν μέλος δύναται νὰ ἀλλοιώσῃ ἢ νὰ μεταλλάξῃ, ἢ νὰ συγκατατεθῇ ὅπως τεθῶσιν ὑπὸ ἀμφισβήτησιν) καὶ τῆς συζητήσεως τῶν προηγμένων διδασκαλιῶν, αἵτινες πρέπει τελείως νὰ συμφωνῶσι πρὸς τὰς θεμελιώδεις ἀρχάς. Αἱ τελευταῖαι αὗται πάντοτε πρέπει νὰ ἔχωσι τελείαν, πλήρη εὐκαιρίαν ὅπως γίνωνται ἀκουσταί, συζητῶνται, καὶ πρέπει νὰ ὑπάρχωσι συναθροίσεις, καθ' ἃς νὰ συζητῶνται αὗται. Τοῦτο ὅμως δεν σημαίνει, ὅτι πρέπει νὰ συζητῶνται ἐπανειλημμένως, καὶ ὅτι πρέπει νὰ ἐπιτρέπηται εἰς ὁλονδήποτε ἄτομον νὰ ἐπιφέρῃ σύγχισιν καὶ νὰ διαταράσῃ πᾶσαν συνάθροισιν καὶ πᾶν Γραφικὸν χωρίον μετὰ τινος μονομανίας. Αἱ ἀνοησίαι αὐτοῦ ἃς γίνωσιν ἀκροάσιμοι καὶ ἃς συζητηθῶσιν ἐν καταλλήλῳ χρόνῳ, ἐπὶ παρουσίᾳ τινῶν καλῶς ἐξοικειωμένων πρὸς τὴν ἀλήθειαν, καὶ ἐὰν θεωρηθῶσιν ὑπὸ τῆς συναθροίσεως ὡς ἀντιγραφικαί, καὶ ὁ ὑποκινητὴς τῶν ἰδεῶν τούτων δὲν πεισθῇ περὶ τῆς ἀντιγραφικότητος τῶν ἰδεῶν αὐτοῦ, ὁ τοιοῦτος πρέπει τοῦλάχιστον νὰ παρεμποδίζηται ἀπὸ τοῦ νὰ εἰσάγῃ τὸ ζήτημα ὑπὸ τὴν κρίσιν τῆς ἐκκλησίας ἐπὶ μακρὸν χρόνον — ἴσως ἐν ἔτος — ὁπότε οὗτος δύναται ἄνευ ἀνοικειότητος νὰ ζητήσῃ ὅπως τύχῃ ἀκροάσεως τινὸς καὶ πάλιν, ἥτις δυνατὸν νὰ γείνῃ δεκτὴ ἢ ὄχι, καθόσον ἡ συνάθροισις θὰ νομίζῃ ὅτι τὸ ζήτημα τοῦτο εἶναι ἀξίον ἢ ἀνάξιον ἀκροάσεως ἐρεῦνης.

Ἐκείνο τὸ ὁποῖον ἐπιθυμοῦμεν νὰ ἐντυπώσωμεν διὰ τούτου εἶναι, ὅτι καὶ ἐὰν ὑπάρχῃ τοιαύτη τις διέξοδος, δύο κίνδυνοι ἀντιμετωπίζονται· ὁ εἰς κίνδυνος εἶναι το νὰ περιπέσωμεν εἰς τὴν κατάστασιν ἐκείνην τὴν ὁποίαν βλέπομεν ἐπικρατοῦσαν εἰς τὰς κατ' ὄνομα ἐκκλησίας τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου, ἐν τῇ ὁποίᾳ εἶναι ἀδύνατον νὰ προσπελάσῃ τις εἰς τὰ ὦτα αὐτῶν, διὰ μέσου τῶν κανονικῶν αὐτῶν συναθροίσεων τῆς Ἐκκλησίας, διότι πᾶσα λεωφόρος προσεγγίσεως ἐπιμελῶς προφυλάσσεται. Ὁ ἕτερος κίνδυνος εἶναι, ὅτι τὸ ἄτομον ἐκείνο τὸ ὁποῖον ἔχει θεωρίαν τινα, ἥτις κατὰ τὴν κρίσιν αὐτοῦ φαίνεται ὡς ἀλήθεια, — ἀδιάφορον πόσον ψευδὴς καὶ παράλογος πιθανὸν νὰ εἶναι αὕτη, — οὐδέποτε θὰ νομίσῃ ἑαυτὸ ἱκανοποιημένον, ἐὰν μὴ τύχῃ λογικῆς τινὸς ἀκροάσεως, ἄνευ τῆς ὁποίας συνεχῶς θὰ ἐπεβάλλετο ὀχληρῶς διὰ τὸ χωρίον τοῦ ἐκείνο· ἐνῷ ἐὰν ἐτύγχανε λογικῆς τινος ἀκροάσεως, ἔστω καὶ ἐὰν δὲν κατεπείθετο περὶ τῆς πλάνης τοῦ ἐπιχειρήματός του, θὰ ἀφωπλίζετο ὅμως σχετικῶς πρὸς τὴν ἐκ μέρους αὐτοῦ ἀνοικειότητα, ὅπως εἰσάγῃ συνεχῶς τὸ ζήτημα αὐτοῦ ἐπὶ ἐκείνων οἵτινες ἤκουσαν καὶ ἀπέρριψαν τὴν γνώμην αὐτοῦ.

Ἐρχόμεθα εἰς τὴν τετάρτην πρότασιν· Ἡ αὔξησις εἰς τὴν

γνώσιν τείνει μεγάλως εἰς τὸ νὰ μᾶς ἀποσύρῃ ἀπὸ τὴν πρὸς τὸν Κύριον ἀφοσίωσιν ἡμῶν — παράδοξον θὰ ἐφαίνεται τοῦτο, ἐὰν πράγματι συνέβαιναν οὕτως. Εὐρίσκομεν ὅτι αἱ ἡμέτεραι ἱκανότητες εἶναι τόσον μικραί, καὶ ὁ χρόνος ἡμῶν διὰ θρησκευτικὰ ζητήματα τόσον περιορισμένος, ὥστε ἐὰν ἡ προσοχὴ ἡμῶν ἀφωσιούτο ἐνεργηκῶς κατὰ μίαν διεύθυνσιν, θὰ ὑπῆρχε κίνδυνος νὰ ὑστερήσωμεν εἰς ἄλλα ζητήματα. Ὁ Χριστιανὸς δὲν πρέπει νὰ εἶναι ὅλος κεφαλὴ, καὶ νὰ μὴν ὑπάρχῃ καρδιά, οὔτε ὅλος καρδιά, ἄνευ κεφαλῆς. «Τὸ πνεῦμα τοῦ σωφρονισμοῦ» μᾶς ὁδηγεῖ ὅπως καλλιεργῶμεν πάντας τοὺς καρπούς καὶ τὰς χάριτας, αἵτινες τελειοποιοῦσι καὶ συμπληροῦσι τὸν τέλειον χαρακτῆρα. Ἡ τάσις τῶν ἡμερῶν ἡμῶν εἰς πάντα τὰ ζητήματα εἶναι κατὰ τὴν ἀντίθετον διεύθυνσιν — δηλαδή πρὸς τὴν εἰδικοποίησιν. Εἰς ἐργάτης ἐκτελεῖ τὸ ἔργον τοῦτο, ἕτερος ἐργάτης ἐκτελεῖ τὸ ἔργον ἐκείνο, οὕτως ὥστε σήμερον πολλοὶ ὀλίγοι ἐργάται κατανοοῦσιν τὸ ἐπάγγελμά των τελείως, καθὼς συνέβαιναν εἰς τοὺς προτέρους χρόνους. Τὸ νέον κτίσμα πρέπει νὰ ἀνθίσταται κατὰ τῆς τοιαύτης τάσεως, καὶ νὰ «κάμνῃ τροχιάς ὀρθάς εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ» ἀναλόγως· ἵνα μὴ, καλλιεργῶν στοιχεῖόν τι χάριτος, περιπέσῃ εἰς κίνδυνον, ἔνεκεν ἐλλείψεως καταλλήλου ἀσκήσεως ἑτέρου τινος παρὰ Θεοῦ δοθέντος αὐτῷ προσόντος ἢ προνομίου.

Αἱ ιδιότητες τῆς λατρείας καὶ ἀφοσιώσεως εὐρηνται εἰς ἅπαν τὸ ἀνθρώπινον γένος, εἰς μέγιστον ἢ ἐλάχιστον βαθμὸν ἀναπτύξεως. Αἱ διανοητικαὶ αὗται ιδιότητες, καλοῦνται σεβασμός, καὶ πνευματικότης, καὶ εὐλάβεια, καὶ προσκαλοῦσι πρὸς ἐπικουρίαν ἑαυτῶν τὰ ὄργανα τῆς συνειδήσεως, ἐλπίδος, διαθέσεων. κλπ. Ἐὰν ταῦτα παραμεληθῶσι, τὸ ἀποτέλεσμα θέλει εἶσθαι ὅτι το ἐνδιαφέρον καὶ ἡ ἀγάπη πρὸς τὴν ἀλήθειαν θέλουν διασκεδασθῇ, οὕτως ὥστε ἀντὶ αἱ καρδίαι ἡμῶν νὰ ἄγωνται πρὸς τὸν Κύριον μετὰ μεγαλητέρας ἐκτιμήσεως τῆς ἀγάπης αὐτοῦ καὶ μετὰ μεγαλητέρας ἐπιθυμίας ὅπως ἀρέσκωμεν εἰς αὐτόν, τιμῶμεν καὶ ὑπηρετῶμεν Αὐτόν, ἀπεναντίας θὰ εὐρίσκωμεν τὰ κατώτερα ὄργανα ἐνούμενα ὅπως διαφιλονεικῆσωσι ταῦτα, καὶ καταλάβωσι τὴν θέσιν τῶν ἀνωτέρων ὀργάνων, αἱ δὲ ἔρουναι θὰ νομισθῶσιν ὅτι εἶναι περισσότεραι διὰ τοῦ φωτός τῶν διανοητικῶν φιλοσοφιῶν ἐντὸς τῶν ὁποίων φιλοσοφιῶν θὰ εἰσχωρήσωσιν αἱ λογομαχίαι, καὶ τὰ ὀλέθρια αὐτῶν ἀποτελέσματα, φιλοδοξίαι, ἔριδες, καὶ ματαιοδοξίαι. Τὸ νέον κτίσμα ἐπομένως ἔχει ἀνάγκην, ὅπως ὅχι μόνον συνδυάσῃ τὰς ὑπηρεσίας τῆς ἀφοσιώσεως καὶ λατρείας, προσευχῆς καὶ δοξολογίας καὶ ἐνώσῃ αὐτάς εἰς ἐκάστην συνάθροισιν, ἀλλὰ, πιστεύομεν, ὅτι ἔχει ἀνάγκην προσθετικῆς τινος καὶ εἰδικῆς συναθροίσεως ἀφοσιώσεως ἅπαξ τῆς ἐβδομάδος, μετὰ τῆς ὁποίας νὰ συνδέωνται εὐκαιρίαι πρὸς ὁμολογίαν σχε-

τικῶς πρὸς τὴν Χριστιανικὴν πείραν· — ὅχι κατὰ τὴν κοινὴν συνήθειάν του νὰ ἐπιστρέφωμεν πρὸς τὰ ὀπίσω ἀπὸ ἕν ἕως εἴκοσι ἔτη ἢ καὶ περισσότερα, καὶ νὰ διηγώμεθα πῶς τὸ πρῶτον ἐπεστράφημεν εἰς τὴν ἀλήθειαν, κλπ. ἀλλὰ νὰ ἀφηγώμεθα τὴν συγχρονον ὁμολογίαν ἡμῶν, ἀναφερόμενοι εἰδικῶς εἰς τὴν κατάστασιν τῆς καρδίας κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην, καὶ ὁλοκλήρου τῆς μεσολαβησάσης ἐβδομάδος, ἀπὸ τῆς τελευταίας συναθροίσεως τοῦ αὐτοῦ εἵδους καὶ ἐντεῦθεν. Τοιαῦται σύγχρονοι μαρτυρίαι εἶναι λίαν ἐπιβοηθητικαὶ διὰ τοὺς ἀκούοντας, συχνάκις ἐνθαρρύνουσαι αὐτοὺς διὰ τῆς ἀφηγήσεως εὐνοϊκῶν συμβάντων, συχνάκις δὲ ἐμψυχώνουσαι αὐτοὺς διὰ τῆς ἀφηγήσεως τῶν δοκιμασιῶν, δυσκολιῶν, ἐμποδιῶν, κλπ. διότι τοιουτοτρόπως διακρίνουσιν, ὅτι δὲν εἶναι μόνον αὐτοί, οἱ ὅποιοι ἔχουσι δοκιμασίας, καὶ συνήθως καὶ πτώσεις.

Τοιουτοτρόπως πάντες δύνανται νὰ μάθωσι τελειότερον τὴν σημασίαν τῶν λόγων τοῦ Ἀποστόλου, «Μὴ ξενίζεσθε τῇ ἐν ὑμῖν πυρώσει, πρὸς πειρασμὸν ὑμῖν γινομένην, ὡς ξένου ὑμῖν συμβαινόντος». (Α΄ Πέτρου δ΄ 12). Οὗτοι εὐρίσκουσιν ὅτι πάντες ὅσοι εἶναι λαὸς τοῦ Κυρίου ἔχουσι δοκιμασίας καὶ δυσκολίας, καὶ ἕκαστος μανθάνει οὕτως νὰ συμπαθῇ πρὸς τὸν ἕτερον, καὶ καθόσον αὐξάνει ὁ δεσμὸς τῆς συμπαθείας, αὐξάνει καὶ τὸ πνεῦμα τῆς ἐπιβοηθείας καὶ ἀρωγῆς πρὸς τοὺς ἄλλους, καθὼς καὶ τὸ πνεῦμα τῆς ἀγάπης — τὸ ἅγιον πνεῦμα. Τοιαῦται ἡμεβδομαδιαῖαι συναθροίσεις δύνανται νὰ ἔχωσιν ὡς θέμα χωρίον τι προσδιοριζόμενον κατὰ τὴν συνάθροισιν τῆς προηγουμένης Κυριακῆς· τὸ δὲ χωρίον ἐκεῖνο, ὅταν ἡ τάξις ἔχη τοῦτο ὑπ' ὄψιν αὐτῆς, θέλει ἐμπνέει ἕκαστον καὶ καθιστᾷ ἱκανὸν ὅπως σημειοῖ τὰς διερχομένας πείρας τῆς ζωῆς αὐτοῦ, καὶ νὰ ἐξετάζῃ ταύτας, ιδίως δὲ πρὸς τὸ ἰδιαίτερον χωρίον τῆς ἐβδομάδος· ἡ πλειονότης ὅμως, μὴ σκεπτομένη ἐπ' αὐτοῦ, μὴ σημειοῦσα τὰς πείρας, ἀφήνει τὰ πολύτιμα ταῦτα μαθήματα νὰ διέρχωνται ἀπαρατήρητα, καὶ μανθάνει κυρίως ἐκ τῶν μεγαλητέρων καὶ πικροτέρων περιπετειῶν τῆς ζωῆς ἐκεῖνο τὸ ὅποιον θὰ ἐμάνθανε καλλίτερον ἐὰν προσεῖχεν εἰς τὴν καθημερινὴν πρὸς αὐτοὺς πολιτείαν το Κυρίου διὰ μέσου τῆς Προνοίας αὐτοῦ.

Ἄς φέρωμεν ἕν παράδειγμα· Ὑποθέσατε ὅτι τὸ χωρίον τῆς ἐβδομάδος εἶναι «ἡ Εἰρήνη τοῦ Θεοῦ» ἐκ τοῦ χωρίου «Ἡ Εἰρήνη τοῦ Θεοῦ ἡ ὑπερέχουσα πάντα νοῦν, φρουρήσῃ τὰς καρδίας ὑμῶν». (Φιλιπ. δ΄ 7). Ἐκαστος ἐκ τῆς ἀδελφότητος πρέπει νὰ παρατηρήσῃ εἰς ποῖον βαθμὸν τὸ Γραφικὸν τοῦτο χωρίον εὐρίσκει τὴν ἐκπλήρωσιν αὐτοῦ εἰς τὴν ἰδίαν ἑαυτοῦ περίπτωσιν, καὶ ποῖα πράγματα φαίνονται ὅτι διακόπτουσι καὶ παρεμποδίζουν τὴν διακυβεύσαν αὐτὸν εἰρήνην—ἐπιφέροντα εἰς αὐτὸν ἀνησυχίαν τινα, καὶ δυσφορίαν. Αἱ πείραι ἐκεῖναι καὶ τὰ ἐκ τούτων ἀποκομιζόμενα

μαθήματα, ἀφηγούμενα ἀπὸ ἐκείνων ἐκ τῆς συναθροίσεως, οἵτινες εἶναι περισσότερον ἔμπειροι, καὶ ὑπ' ἐκείνων οἵτινες εἶναι ὀλιγώτερον ἔμπειροι (ἀρρένων τε καὶ θηλέων) ὅχι μόνον αἱ ἴδιαι αὐτῶν πείραι αἱ κατὰ τὸ πρῶτον μέρος τῆς ἐβδομάδος συμβᾶσαι θὰ ὑποπέσωσιν εἰς τὴν ἀντίληψιν ἀλλήλων, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ δεύτερον μέρος τῆς ἐβδομάδος οὗτοι θὰ προσθέσωσιν εἰς τὴν πείραν αὐτῶν, τὰ μαθήματα καὶ τὴν πείραν τῶν ἄλλων, καὶ τοιοῦτοτρόπως αἱ συμπάθειαι αὐτῶν θὰ εὐρύνωνται, καὶ θὰ καθοδηγῶνται ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον εἰς τὸ νὰ διακρίνωσι τὰς καλλονάς τῆς εἰρήνης ἐν συμπαραβολῇ πρὸς τὰς ἔριδας· —τὴν ευλογίαν τῆς εἰρήνης τοῦ Θεοῦ ἐν τῇ καρδίᾳ· καὶ κατὰ τίνα τρόπον δυνάμεθα νὰ ἔχωμεν τὴν εἰρήνην ταύτην, ἀκόμη καὶ ὅταν περιστοιχιζώμεθα ὑπὸ ταραχῶν, καὶ συγχύσεων, ἢ ἀθλίων περιστάσεων, ἐπὶ τῶν ὁποίων δὲν δυνάμεθα νὰ ὑπερισχύσωμεν. Τὸ μέρος τῆς λατρείας τῶν συναθροίσεων τούτων συνυποβοηθεῖ καὶ αὐξάνει τὰς ὠφελείας τούτων. Ἐκεῖνος ὅστις μεγάλως ἀναγνωρίζει τὰ ἴδια ἑαυτοῦ ἐλαττώματα, καὶ ὅστις μετὰ περισσοτέρας θέρμης καὶ ζήλου ἀγωνίζεται πρὸς αὐξήσιν τῶν χαρίτων τοῦ πνεύματος, θέλει εἰσθαι ὁ πλέον ἐνθερμότερος εἰς τὴν πρὸς τὸν Κύριον ἀφοσίωσιν αὐτοῦ, καὶ εἰς τὴν ἐπιθυμίαν ὅπως εὐαρεστήσῃ εἰς αὐτόν, καὶ συμμετάσχη ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον περισσότερον τοῦ ἁγίου Αὐτοῦ πνεύματος. (*)

Εἰς τὰς συναθροίσεις ταύτας, καθὼς καὶ εἰς πάσας τὰς ἄλλας, δῆλόν ἐστιν, ὅτι τὸ μεγαλότερον ἀγαθὸν δύναται νὰ προέλθῃ ἐκ τῆς διατηρήσεως τῆς τάξεως—ὅχι μέχρι τοῦ βαθμοῦ, ὥστε νὰ καταστραφῇ ἡ ζωὴ καὶ ἡ ἐλευθερία τῶν συναθροίσεων, ἀλλὰ μέχρι τοῦ βαθμοῦ τῆς ὅσον ἔνεστιν κάλλιον διατηρήσεως τῆς ἐλευθερίας αὐτῆς, ἄνευ ἀναρχίας, ἢ διαταράξεως. ὑπὸ σοφούς εὐγενεῖς καὶ ἀγαθοὺς περιορισμούς. Παραδείγματος χάριν· Ὁ χαρακτήρ τῶν συναθροίσεων πρέπει ἐκ τῶν προτέρων νὰ εἶναι γνωστός, καθῆκον δέ τοῦ διευθύνοντος αὐτήν, εἶναι ὅπως διατηρῇ μετὰ λογικῆς καὶ πλήρους ἀγάπης χαλάρωσιν ἐν ἁρμονίᾳ πρὸς τὸν εἰδικὸν καὶ προσυμπεφωνημένον σκοπὸν τῆς. Πρέπει νὰ κατανοῇται ὑπὸ πάντων, ὅτι αἱ συναθροίσεις αὗται δὲν εἶναι γενικαὶ συναθροίσεις πρὸς ὑποβολὴν ἐρωτήσεων, δὲν εἶναι συναθροίσεις πρὸς συζήτησιν, οὔτε διὰ κήρυγμα, ἀλλ' ὅτι ἕτεραί τινες συναθροίσεις ἔχουσι καθορισθῇ πρὸς τοῦτο, καὶ ὅσοι θὰ ἐπεθύμουν νὰ παραστῶσιν εἰς αὐτάς θὰ ἐγίνοντο εὐπρόσδεκτοι, καὶ ὅτι αἱ

(*) Ὑπάρχουσι δέκα συναθροίσεις τοῦ ἐνταῦθα περιγραφόμενου εἵδους, διατηρούμεναι ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας Μπροῦκλυν, ἐκάστην Τετάρτην ἑσπέρας. Αὗται γίνονται εἰς διαφόρους συνοικίας, πρόσφοροι διὰ τὰς μικρὰς ομάδας αἵτινες ἀποτελοῦσι ταύτας, καὶ ποικίλλουσιν κατὰ τὸν ἀριθμὸν, συχνάκις ἀπὸ ἑπτὰ μέχρι ἐξήκοντα πέντε.